

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

Bakalářská práce

**Situace v politickém okrese Strakonice
v období od května 1945 do května 1946**

**The Situation in the Political District of Strakonice
in the Period between May 1945 and May 1946**

Vedoucí práce: PhDr. Lubor Václavů

Autor práce: Marek Dunovský

Studijní program, obor: Specializace v pedagogice, B AJ-D

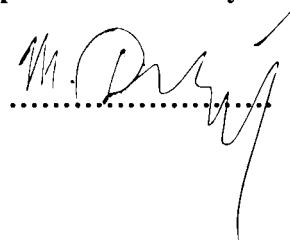
Forma studia: prezenční

Ročník: 4.

2010

**Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně s použitím uvedených
pramenů a literatury.**

23. června 2010, Praha

A handwritten signature in black ink, appearing to read "M. Dvořák", is written over a horizontal dotted line. The signature is stylized and extends downwards with a long, thin stroke.

Rád bych poděkoval PhDr. Luboru Václavů za pomoc při psaní této práce, za jeho podnětné rady a připomínky; dále můj dík patří Mgr. Milanu Hankovcovi ze SOkA Strakonice, neboť mi byl velmi nápomocen při dohledávání četných materiálů.

Obsah

Úvod	1
1. Národní revoluce	5
Osvobození Volyně	14
Osvobození Horažďovic	14
2. ONV Strakonice	17
Prozatímní ONV	17
Volby do ONV	18
Rozšířené ONV	20
Nové ONV	21
3. MNV Strakonice	23
Ustavení MNV	23
Činnost MNV v roce 1945	24
Činnost MNV Volyně v květnu 1945	28
4. Veřejné akce a slavnosti do konce roku 1945	29
Oslava narozenin prezidenta republiky	29
Návštěva Edwarda Beneše ve Strakonících	29
Oslavy 28. října	31
Oslava prvního výročí slovenského povstání	32
Tryzna za prezidenta osvoboditele	32
Manifestace pro připojení Lužice a Slezska	33
Pietní tryzna za oběti okupace	33
Další oslavy	34
5. Válečné škody	36
Škody v zemědělství	36
Stav průmyslu po skončení války	39
Stav obchodu a řemesel	41
Škody ve městě	42
Škody na městském velkostatku	43

Finanční stav města	43
6. Národní očista	44
Poprava Ladislava Hromádka	44
Případ Bohuslava Vrbase	44
Další případy	45
7. Národní správa	50
8. Konfiskace majetku Němců a kolaborantů	55
9. Parlamentní volby v květnu 1946	62
Výsledky voleb v politickém okrese Strakonice	62
Obnovený ONV	63
Obnovený MNV	64
Závěr	67
Abstrakt	70
Abstract	71
Seznam pramenů a literatury	72
Textové přílohy	73
Textová příloha č. 2 – Složení revolučního ONV	74
Poznámky	97

Úvod

Téma vývoje na politické scéně v poválečném Československu, posilování moci KSČ v rámci Národní fronty, vyostřování napětí mezi komunisty a dalšími 3 politickými subjekty zastoupenými v Národní frontě, což v konečném důsledku vedlo až k otevřenému mocenskému boji, který měl určit podobu vládnoucího režimu na další dekády, je jistě jedním z témat poměrně frekventovaných. Daleko spíše ale na úrovni celostátní, kdežto na úrovních jednotlivých regionů stále zůstávají nezmapovaná místa. Politický okres Strakonice byl územím, které nepatřilo do Sudet odňatých Československu Mnichovským diktátem v září 1938, Němci zde netvořili početně nějak zvláštní či významnou skupinu obyvatelstva (tudíž zde neprobíhal nijak dramatický či skutečně rozsáhlý odsun), zrovna tak to nebylo místo krutých bojů v období květnového národního povstání, nebylo to ani významné průmyslové centrum, které by během posledních válečných roků trpělo spojeneckými nálety. Je možné, že právě toto bylo hlavním důvodem, proč historie politického okresu Strakonice v období od května 1945 do února 1948 nebyla nikým dosud zpracována, proč se nikdo zatím nepokusil vyhledat byť jediné konkrétní historické téma z tohoto časového období a sepsat o něm odbornou práci. Má motivace pro výběr tématu byla tedy prostá - pokusit se alespoň v hlavních obrysech nastínit situaci v okrese, ve kterém celý svůj dosavadní život žiji, v době záhy po ukončení válečných operací v Evropě a poskytnout tak ostatním badatelům jakýsi odrazový můstek pro případné další studie.

Důležitost tématu spočívá především v jeho relevanci pro utváření celkového obrazu historického vývoje na území bývalého okresu Strakonice. Jak již bylo zmíněno, události následující po osvobození od okupantů do definitivního pádu demokracie nebyly zatím nikým systematicky studovány, ba dokonce byly badateli přehlíženy, a tudíž se autoři literatury zabývající se regionální historií či zájemci o ni z řad veřejnosti musejí opírat o dosud vydanou literaturu, která je z velké části

ideologicky zabarvená, což značně snižuje její věrohodnost, nebo se tomuto období věnuje pouze v zestručněné podobě a řadu důležitých otázek vynechává.

Práce je založena z velké části na studiu archivních pramenů uložených v depozitáři SOKA Strakonice, dále pak na práci s obecní kronikou města Strakonice a několik doplňujících informací bylo vzato z dostupné literatury v regionálním fondu Šmidingerovy knihovny ve Strakonících.

Jako pramenná základna užitá při psaní práce sloužily výhradně materiály archivované v rámci fondů MNV a ONV Strakonice z let 1945 – 1948, jako doplňující zdroj informací sloužily dostupné výtisky regionálních periodik, tj. Prácheňských listů a Jihočecha.

Sekundární literaturu, ze které jsem čerpal, tvoří převážně publikace o historii města Strakonice, okresu Strakonice, ale také města Horažďovice. Nejstarší z nich byla kniha Město, lidé a osudy od Jana Zdeňka Cvrčka, strakonického rodáka, dlouholetého primáře interního oddělení okresní nemocnice a amatérského regionálního historika. Jeho kniha byla publikována v roce 1989, z prací mladšího data vydání jsem využil trojdílný vlastivědný sborník Strakonice, který byl publikován v roce 2002, a publikaci vydanou u příležitosti oslav 750. výročí založení města v roce 2005 s prostým názvem Strakonice.

Jak ve fondu MNV, tak ve fondu ONV Strakonice jsou nesrovnalosti, na které je třeba poukázat. V první řadě se jedná o zápisy v inventárních soupisech pro jednotlivé fondy. Některé položky jsou přiřazeny konkrétnímu kartonu či knize, ale při vlastním bádání se zjistí, že evidovaný materiál buď zcela chybí, nebo z něj zbývá pouze část, většinou velmi obecného rázu, tudíž málokdy použitelná pro konkrétní téma. Tajné spisy např. neobsahovaly nic, co by stálo za zvýšenou pozornost, což vede k logické domněnce, že jich většina byla skartována či jinak zničena. Tato skutečnost ale nebyla nikde poznamenána, aby ji badatelé mohli vzít na vědomí a neztráceli čas hledáním něčeho, co ve fondu není k nalezení. Stejně tak např. z avizovaných spisů o Rudolfovi Beranovi se jich ve fondu nalézají jen malý zlomek, což znemožnilo sepsání kapitoly o roli této osobnosti v jeho domácím

regionu v období, kdy z něj komunistická propaganda učinila jednoho z největších zrádců národa. Další významným nedostatkem je stav, ve kterém se materiály v obou fondech v období let 1945 – 1948 nacházejí. Často jsou velmi neutříděné, což ztěžuje práci. Při studiu konfiskací jsou v celkem 10 kartonech smíchány údaje o konfiskacích z třech poválečných let, přičemž mnohdy se nepřehledně mísí konfiskační rozhodnutí učiněná na základě prezidentských konfiskačních dekretů do února 1948 s vlnou konfiskací poúnorových. Některá důležitá témata nejsou materiály dokumentována vůbec. V inventárním soupisu se například nachází položka internační tábory ve Strakonících, ale ve fondu MNV není nic takového k nalezení. Takových případů je více.

S dostupnou literaturou (bibliografické údaje uvedeny v seznamu použité literatury) je problém trochu jiného charakteru. Není jí mnoho. Velká většina regionálního fondu jsou publikace, které pojednávají o únoru 1948 se stručným sledem událostí mezi roky 1945 – 1948. Všechny jsou silně ideologicky zabarvené, tudíž je sice lze brát jako dobový dokument, nicméně ne jako zdroj věrohodných informací. Období před únorem líčí jejich autoři stručně a mnohdy pracují s fabulacemi. Nejvíce prostoru samozřejmě věnují budování obnovené KSČ v okrese po válce, zdůrazňují triumf KSČ ve volbách v květnu 1946 a následně svým vlastním pohledem interpretují některé události, v nichž spatřovali projevy mocenského boje, z podzimu 1947 a počátku roku 1948. Kniha Jana Zdeňka Cvrčka není bohužel výjimkou. Byla vydána ještě před listopadovou revolucí a její autor sám byl sympatizant komunistické strany, což se pochopitelně odráží v jeho díle tendenčními interpretacemi historických událostí a zatuchlým slovníkem plným fosilizovaných stranických frází. Jan Sichinger je v tomto ohledu ještě extrémnější a méně přístupný. Kniha Strakonice sice není primárně historickou publikací, natož odbornou, ale v jednotlivých kapitolách pojednává o důležitých tématech spojených se Strakonickem částečně i z historické perspektivy, přičemž pro tuto práci byly využity zejména informace o historii dvou hlavních průmyslových podniků ve Strakonících – České Zbrojovky a Fezka. Vlastivědný sborník Strakonice se dotýká v prvním svazku historie Strakonice v průběhu 2. světové války¹. Článek PhDr.

Říhové sice mapuje i květnové dny roku 1945, ovšem činí tak příliš stručně, řada událostí byla dle mého mínění opomenuta. Ve druhém svazku jsou pak dvě kapitoly mapující historii MNV a ONV Strakonice² od Mgr. Jana Olejníka, které se ale období prvního poválečného roku věnují jen v maximální stručnosti a nereflektují dostatečně personální změny na ONV, natož politickou příslušnost jeho členů, ustavení jednotlivých komisí atd. Na závěr musím konstatovat, že sekundární literatura mi nebyla při psaní této práce významnější oporou.

1. Národní revoluce

Do vypuknutí povstání panoval v okolí města klid, přerušovaný sporadickými akcemi partyzánů nebo útoky hloubkařů na nákladní vlaky. V noci ze 4. na 5. května byla na vrcholku nad městem vztyčena československá národní vlajka městským notářem Kunešem a hajným Trávníčkem. Skupina odbojářů vedená nadporučíkem Křivancem a rotmistrem Chlupáčem vnikla do skladu České zbrojovky a vyzbrojila se. Celkem se ve městě v této době nalézalo 600 mužů připravených po vydání příkazu zaútočit na německou posádku. Tito lidé po vykopání ukryté munice zajistili telegrafní stanici a v pohotovosti vyčkávali. Místní odbojáře dále podporovali partyzáni ze skupiny Niva (součást R-3, skupina operující nejprve na Domažlicku a od konce roku 1944 i v okolí Strakonice), kteří už nějakou dobu operovali v okolí města a přerušovali telegrafní spojení. Okresním velitelem této odbojové organizace byl poručík Vlastimil Bláha.³

Když se následujícího dne roznesla mezi obyvatelstvem zpráva o vztyčené vlajce, šířil se mezi lidmi optimismus a vlastenecké nadšení, dále podněcované informacemi jednak o pražském povstání, jednak o rychlém postupu amerických sil, které úspěšně osvobodily Plzeň a měly tou dobou postupovat na jih k Nepomuku. Tyto zprávy se mezi lidmi rychle rozšířily. Samotné povstání ovšem vypuklo až krátce po poledni. Jakmile por. Bláha obdržel zprávu o vyhlášení obnoveného Československa, vydal příkaz. Bylo jím heslo: slunce vychází. Přesně ve 12 hodin a 10 minut následoval čtyřikrát přerušovaný tón městské sirény, což byl signál k všeobecnému povstání. Městský rozhlas vyzýval, aby občané odstranily veškeré dvojjazyčné nápisy a říšské státní znaky a namísto nich ozdobilo budovy státní československou vlajkou. Během jedné hodiny veškeré německé nápisy nadobro zmizely. Tyto okamžiky silně připomínaly chvíle z 28. října roku 1918. Objevily se vyhlášky o převzetí státní i veřejné moci do rukou Národní rady české. Nesly podpis okresního velitele Nivy poručíka Vladislava Bláhy.

Po čtvrt na jednu odpoledne začaly být obsazovány důležité křižovatky a komunikace, budovy úřadů a také železniční stanice. Jeden z oddílů Nivy, i když v tom momentě stále nedostatečně vyzbrojen, zatlačil německé vojáky do průchodu restaurace U Švehlů, zajal je a převzal řízení dopravy na křižovatce u pobočky České spořitelny. Povstalci začali ihned zastavovat německá auta, odzbrojovat a zatýkat jejich posádky, čímž postupně rozšiřovali svůj arzenál. Co ale bylo neméně důležité: získali také vozidla, díky nimž se stali mobilnějšími. Jak se počet zbraní, kterými disponovali, rozrůstal, začali jimi partyzáni vyzbrojovat i civilisty, kteří se chtěli aktivně zapojit do bojů.

Jednotliví členové Nivy byli jmenováni veliteli oddílů utvářených z městského obyvatelstva, každá skupina dostala specifický bojový úkol. Jedna z nich držela městský úřad. Velícím důstojníkem jí byl nadporučík Křivanec. V okolí železniční trati hlídkoval malý oddíl záložního kapitána Josefa Staňka posílený o dělníky z ČZ. K nádraží byly také vyslány ozbrojené oddíly pod velením lesního inženýra Svobody. Další skupina vedená Adama Sýkorou neutralizovala německou stráž u učňovské školy, která sloužila jako sídlo Wetterdienstu. Další posádka Wetterdienstu, sídlící v prostorách Masarykovy obecné školy, byla pacifikována oddílem sestávajícím se z odbojářů, policistů a četníků (v aktivní službě i penzionovaných) a důstojníků bývalé čs. armády. Podařilo se jim Němce zajmout a získat tak přístup k tamější zbrojnici. Ta obsahovala mnoho zbraní, mimo jiné i těžkou výzbroj v podobě panzerfaustů, dále ruční granáty a množství munice. Po splnění tohoto úkolu byl Sýkora odeslán, aby velel posádce bojového stanoviště na střeše městské lékárny – zde se nacházel jeden z hlavních opěrných bodů povstání, neboť tomu, kdo jej držel, poskytoval kontrolu nad křižovatkou státních silnic. Nepřekvapí proto, že zdejší obránci byli vyzbrojeni pancéřovými pěstmi, granáty i třemi lehkými kulomety. Skupina vedená Janem Vojtěchem a Přivalským se zmocnila České Zbrojovky. To byl důležitý krok, protože tento podnik měl ve svých skladech velké množství zbraní a munice. Řada z nich byla pak rozdělena na hradním nádvoří úředníkem České zbrojovky Pečínkou, nadporučíkem v záloze. Ten rovněž poskytoval i stručné instruktaže, jak se zbraněmi zacházet. Další skladiště zbraní bylo na Pracovním úřadě. Obsazen byl skupinou vedenou Františkem Myškou, úředníkem České

zbrojovky, a profesora Miroslava Hocha. Přednosta úřadu Krejza byl zajat i se svou sekretářkou četařem Kolářem. Tento krok přinesl povstání celkem 36 pušek, 3 pušky automatické a 800 nábojů, 6 leteckých kulometů, dále 6 pistolí a 2 000 příslušných nábojů. Četař Kolář také provedl zajetí německé posádky v zámeckých prostorách, kde bylo následně zřízeno obranné postavení s lehkými kulometry v oknech.

Revolucionáři postupovali podle předem připraveného plánu. Ten zahrnoval i vlnu zatýkání členů NSDAP, kteří v minulých letech působili na vrcholných pozicích okupační správy. Jedním z prvních zadržených tak byl okresní hejtman Scholz nebo vedoucí německého oddělení okresního úřadu Wilhelm. Oba byli chyceni při pokusu o útěk v automobilu, který byl ovšem zastaven oddílem pod velením četaře Tichého, a internováni na okresním úřadě. K těmto dvěma zadrženým se brzy připojil i generál von Lutwitz, když v čele obrněné kolony projížděl městem. Jeho automobil zastavil zaměstnanec České Zbrojovky Václav Špatný. Stoupl si doprostřed silnice - nebyl ozbrojen, leda vycházkovou holí -, skočil na jedoucí auto, holí vyrazil okno. Řidič vůz zastavil a vzdal se. Generál rozkazoval svým mužům, ať zahájí palbu, ale než stačili splnit jeho rozkaz, byl vytažen z vozu a zajat povstalci. V těchto dnech přes Strakonicko ustupovaly početné německé oddíly na západ před blížící se Rudou armádou, proto tento důstojník následně sloužil jako cenná deviza v jednáních s dalšími německými jednotkami na ústupu, které přibývaly k městu v následujících hodinách. V zajetí byl dokonce Nivou přinucen k vydání rozkazu všem jednotkám v okolí města ke kapitulaci.

Když se velitelé povstání doslechli o početném motorizovaném oddílu německého vojska, který se blížil k městu ve směru na České Budějovice, vyslali spěšně kurýra k mužům dislokovaným v okolí nádražní stanice a na blízké Masarykově třídě, tedy do míst, kudy se Němci chystali projet. S německými důstojníky se sice podařilo vyjednat volný průjezd městem výměnou za neútočení, přesto ale v ulicích města vystřelil jeden člen ozbrojené hlídky na konvoj a usmrtil jednoho muže. V následné přestřelce v dnešní ulici 5. května padlo 10 strakonických občanů. Konvoj vyvěsil bílou vlajku až poté, co povstalci použili protipancéřové zbraně. Němci naložili padlé a raněné spolubojovníky a odjeli z města.⁴ Zpráva o této události vydaná ONV 6. května obsahuje i jmenný seznam obětí na české straně. Přestřelku zaplatili životem Václav Klasna (narozen 26. 3.

1898 v Malé Vísce v okrese Klatovy, povoláním autodopravce), Josef Javůrek (narozen 7. 1. 1881 v Radomyšli v okrese Strakonice, povoláním železniční pracovník), Rudolf Staněk (narozen 19. 11. 1906 ve Strašicích, povoláním dělník), Ladislav Němejc (narozen 30. 4. 1913 ve Strakonících, povoláním dělník), Václava Valchář (narozen 27. 9. 1901 v Lčovicích v okrese Strakonice, povoláním dělník, bytem v Mutěnicích), Čeněk Bláha (narozen 16. 7. 1911 ve Volenicích v okrese Strakonice), Miroslav Founě (narozen 31. 12. 1923 ve Strakonících, povoláním strojní zámečnick), Josefa Hubený a Josef Vaněček⁵ – tyto muži byli občany Strakonice, ovšem v době vydání zprávy nebyly o těchto osobách známy dodatečné informace. František Sviták z Radomyšle byl v té době převezen k ošetření do okresní všeobecné nemocnice společně s Rudolfem Křešničkou, Josefem Jedličkou, Ferdinandem Lempachem (všichni ze Strakonice) a Václavem Marouškem z Mutěnic, ale později zraněním podlehl⁶ – proto jsou v dokumentu uvedena jména deseti padlých, i když pozdější literatura uvádí jedenáct obětí.

Vladislav Kubíček byl členem malého partyzánského oddílu, konajícího hlídku na železničním nádraží, kde se ovšem nacházela jednotka maďarských vojáků v jednom ze stojících vlaků. Když zaslechli střelbu na Komenského třídě, zahájili palbu. Po kapitulaci útočníků zůstala na bojišti jedna česká oběť – právě Vladislav Kubíček. Maďaři přišli o dva spolubojovníky a několik dalších bylo zraněno.⁷

Zpráva dále zmiňuje i jména dvou ze čtyř zabitých Němců. Mělo se jednat o Willi Seidla, Obergefreitera z Volar, a jistého Hufnagela z Podkomel. Policejní zpráva sepsaná ještě téhož dne také uvádí, že identifikaci mrtvých a zajištění jejich dokladů a osobních předmětů provedli vrchní inspektor Josef Tošner za pomoci kriminálních asistentů Václava Buriana a Josefa Pašavy.⁸

Stejná německá kolona o něco málo později znovu zabíjela. V obci Cehnice padlo při přestřelce 7 místních občanů.⁹ Je pravděpodobné, že střelba byla, jako v předchozím případě, iniciována selháním jednoho z Čechů, který ztratil sebekontrolu a po projíždějících vozidlech vypálil.

Do večera se podařilo revolučním oddílům zajistit všechny důležité body ve městě, s výjimkou budovy okresního soudu, kde se zabarikádovávali příslušníci německé policie

a odmítali veškeré výzvy ke složení zbraní. Nakonec se vydali revolucionářům až následujícího dne. Ve městě bylo možno zahlédnout četné ozbrojené hlídky a automobily nebo motocykly s národními vlajkami. ČZ dala k dispozici motocykly vlastní výroby pro muže, kteří plnili funkci spojek jednotlivých družstev a velitelství Nivy. Pohyb německých vojenských kolon ustal kolem páté odpolední hodiny, rušno bylo nicméně i nadále - probíhalo odzbrojování a zatýkání německých vojáků, obyvatel německého původu usazených ve městě a Čechů známých pro přílišně vřelý vztah k nim v období okupace, také fašistů a vlajkařů a dalších osob, které se tzv. provinily vůči národní cti. Někteří z nich se vzpírali, jiní se vzdali bez boje. Tato činnost připadla na starost nejprve příslušníkům Nivy. Ti postupovali podle již vypracovaných jmenných seznamů a zajištěné osoby postupně přesouvali do ubikací Strakowerke při silnici na Radomyšl a ve školních budovách. Zanedlouho se zatýkání na příkaz MNV ujala policejní skupina praporčíka Václava Prokopiuse. Referentem těchto osob byl jmenován JUDr. Josef Keyzlar. Jména všech zadržených byla zanesena do kartotéky.¹⁰ Zajištěni byli i ve městě usedlí Němci. Ti byli posléze označeni bílou páskou s písmenem N na levém rameni. Byli organizováni do pracovních skupin a využíváni na různé práce, které vykonávali pod dozorem členů Nivy. Němečtí muži například z lesů vynášeli padlé Němce a pochovávali je. Z německých žen byly utvořeny zvláštní skupiny. Zajatí Němci, kteří nebyli obviněni a souzeni, byli ve druhé polovině května odvázeni auty do Cehnic, kde je přebíralo ruské vojsko.¹¹

V průběhu odpoledne byl ustaven Okresní národní výbor (ONV), jehož předsedou se stal kapitán Karel Ruth a místopředsedou Karel Schier. Následně se po městě objevily i vyhlášky, oznamující občanům složení nově vzniklého Místního národního výboru (MNV) s podpisem předsedy nadřízeného ONV. Jedenáct členů bylo vybráno už dříve, a to na tajném setkání Národního odboje dne 22. dubna. S výjimkou jediného (Jana Vondryse) nebyli ostatní o tomto informováni až do 5. května. Celkem byl výbor tvořen jedenácti členy (viz textová příloha č. 1).¹²

Pozdě večer ozývala se po dobu asi 30 minut střelba od Vimperku, kam v té době už dorazily jednotky americké armády. Německá posádka ovšem nekladla příliš horečný odpor, soudě dle krátkého trvání střetu.¹³

Noc přinesla značnou nejistotu. Ozbrojené hlídky nepřetržitě střežily město. Velitelé Nivy se dozvěděli o několika tisících německých vojáků, kteří se ukrývali v lesích nedaleko města. Strach z možného pokusu o protiútok nebyl tedy neopodstatněný. Civilní obyvatelstvo nemělo o této skutečnosti tušení. V případě úniku této informace hrozilo vypuknutí paniky. Němci se nakonec opravdu pokusili dobýt město zpět – na nádraží dorazil v nočních hodinách pancéřovaný vlak s vojenskou posádkou, která ale byla velmi rychle neutralizována. ¹⁴

Během dopoledne 6. května se v blízkosti města stále pohybovaly německé ozbrojené oddíly. Členům Nivy se nicméně podařilo obnovit telefonní spojení a radiomechanikům spravit letištní vysílačku. Dopoledne byly také odeslány dva vozy - jeden byl naložen zdravotnickým materiálem a směřoval do Prahy (další takový náklad do hlavního města byl vypraven 7. května), druhý vezl náklad zbraní a střeliva do sousedních měst Písku a Vodňan. Napjatou situaci zmírnily krátce po poledni zprávy o americkém vojsku, které se do města blíží ze směru na Vimperk. Hlídky spatřily prvé americké tanky. Když toto bylo ohlášeno, začali obyvatelé zdobit domy spojeneckými vlajkami, do výkladních skříní umísťovali obrazy TGM a Edwarda Beneše, stejně jako obrazy vrcholných státníků protihitlerovské aliance. Poručík Bláha a štábní kapitán Kříž společně s předsedou a místopředsedou ONV vyjeli blížícím se Američanům v ústrety. Po druhé hodině odpolední už bylo možno spatřit ve městě první z tanků, přijely ze směru od Volyně, kterou Američané zajistili krátce předtím. Jednalo se ovšem pouze o předvoj. Hlavní síly - čtyři tankové oddíly 3. americké armády, jíž velel slavný generál Patton - se v ulicích objevily asi o hodinu později. Čekalo je bouřlivé a radostné uvítání. Byli pohoštěni jídlem a nápoji, kterých se jim dostalo od dívek oblečených v tradičních prácheňských lidových krojích. Ochutnali také tradiční strakonické pivo. Američané byli také velmi vstřícní vůči dětem: dovolili jim vstup do tanků a vojenských vozidel dělili se i o své zásoby. Lidé ovládající anglický jazyk stali se ihned tlumočníky zprostředkovávajícími komunikaci s americkými důstojníky. Plukovník Roberts, velící důstojník 4. divize 3. americké armády, se při rozhovoru s vedoucími činiteli města a veliteli ozbrojených oddílů uznale zmínil o výkonu povstalců, kladně hodnotil organizační a plánovací schopnosti velitelů Nivy. Američané následně zajistili všechny

hlavní komunikace, čímž definitivně zabezpečili město. Část osvobozeneckých sil byla ponechána na místě a zbytek divize pokračoval dále. Situace ve městě byla stabilizována, třebaže ještě následujícího dne se ozvalo několik výstřelů na kraji města a střílelo se i v blízkém okolí.¹⁵

To se nicméně nedá říct o jiných místech okresu. V lesích Strakonicka se pohybovaly německé oddíly, včetně jednotek SS a příslušníků gestapa. Ti představovali hrozbu pro malé usedlosti a obce. Došlo proto k utvoření tzv. pomocných sborů složených z mužů od 18 do 50 let věku. Tyto skupiny byly s pomocí záložních důstojníků československého

vojska organizovány podle vojenských zásad a společně s Američany se zhostili úkolu vyčistit lesy od Němců. Postupovali nekompromisně. Obecní kronika uvádí, že během přestřelek v lesích padlo mnoho Němců, aniž by ovšem toto množství jakkoli blíže specifikovala. Od 7. května už existovala strážní rota, náhradní rota a asistenční prapor. Hlavním shromaždištěm se stal dvůr městské radnice. Tam byli také přiváděni zajatí příslušníci Waffen SS a gestapa. Tzv. obranný sbor byl posléze sloučen s jednotkami Nivy a společně operovali v terénu. Od 10. května nosili jeho příslušníci ve Fezku obarvený oděvní materiál po Němcích. Řadoví vojáci, padnuvší do zajetí, byli nejprve umisťováni ve školních budovách. Jejich kapacita ale byla záhy vyčerpána, neboť jejich počet kvapem narůstal. V nově utvořeném zajateckém táboře na travnatém prostranství u nádraží bylo shromážděno asi okolo 20 000 uprchlíků, z velké části civilistů. I když byl tábor nepřetržitě střežen americkými vojáky i partyzánskými hlídkami a v noční době osvětlován reflektory, podařilo se mnohým ze zadržených uprchnout. V narychlo zřízeném táboře s tak vysokým počtem osob pochopitelně panovaly provizorní podmínky. Koně, na nichž uprchlíci přepravovali svá zavazadla, byli drženi v ohradě nedaleko tábora. Často ale utíkali a působili nemalé škody na přilehlých pozemcích.¹⁶ Tak velké množství uprchlíků představovalo pro město, které samo mělo zhruba poloviční počet obyvatel, nemalý problém. Byli proto odváděni pěšky směrem k Podsrpu, sami si nesli svá zavazadla, která mnohdy ani nemohli unést, a proto je zahazovali.¹⁷ Kronika toto dále nerozvádí, ale je logické se domnívat, že

právě na Podsrpu uprchlíky přejímala americká armáda, která je posléze transportovala zpět do Německa.

Dne 7. května obdrželi všichni členové Nivy osobní legitimace a očíslované pásky na rameno, sloužící k snadné identifikaci členů a zamezující situacím, které nastaly již 5. května. Tehdy se totiž o náramenní identifikační pásky přihlásili i lidé, kteří nebyli členy této odbojové organizace, a tudíž jim byly následně odňaty. Výstroj byla záhy rozšířena ještě o modré čepice. ¹⁸

Bezpečno nebylo v okolí města ani po německé kapitulaci 9. května. Několik dalších ozbrojených skupin bylo proto vysláno na venkov. Jednalo se o útvary složené většinou z mladých mužů, většinou bez vojenské zkušenosti a s pouze základními vědomostmi o zacházení s palnými zbraněmi. Vedeni vždy byli zkušenými důstojníky. Ve stejný den se také vypravilo na 50 ozbrojených mužů pod velením poručíka Jeřábka k Javorníku, kde po dobu následujících tří týdnů hlídali ohrožené samoty a vesnice. Němci pohybující se směrem k bavorským hranicím, přes den ukrytí v lesích totiž, když jim došly zásoby potravin, terorizovali venkovské obyvatelstvo. Lesy byly pochopitelně v těchto dnech nebezpečné i díky německým výbušninám – např. odjištěným granátům – které v nich zůstaly jako pozůstatek ustupujícího vojska. Například ještě téměř tři měsíce po skončení bojů, konkrétně 27. července, zahynuli při explozi v lese strakoničtí 3 muži – Bohuslav Kumbera, učeň, dělník Václav Vojta a také čtrnáctiletý hoch Jan Kokrda. ¹⁹

Sověti se u města objevili poprvé 10. května okolo druhé hodiny odpoledne. Tehdy přijelo od Písku několik jednotek dělostřelectva. Tento předvoj byl zastaven americkou hlídkou. Předešlého dne, kdy se rozšířila novinka o chystaném příjezdu Rudé armády, vypukla mezi německými zajatci panika a někteří pak během noci uprchli. Sovětské síly ale zaujaly pozici nad městskými jatkami, kde setrvaly do 11. května, aniž by vjely do města. Pak se vrátily zpět na demarkační čáru u obce Nová Hospoda na Písecku. V průběhu odpoledne 10. května vzniklo množství fotografií, zachycujících společně americké a sovětské vojáky a důstojníky, stejně tak i zástupce ONV. Až 13. května

projelo městem několik transportních automobilů se sovětskými vojáky. Obyvatelstvo se opět shromáždilo k slavnostnímu uvítání. ²⁰

Dne 10. května byl uspořádán smuteční obřad na počest 11 občanů, kteří padli před pěti dny. Jejich rakve byly od jedné hodiny odpolední vystaveny na katafalku u kostela sv. Václava na městském hřbitově; funkce čestných strážců se ujali jak členové Nivy, tak i místní sokolové a příslušníci čs. obce legionářské. Mezi obyvatele byly rozšířeny letáky, které nesly vytištěná jména obětí orámovaná národními barvami a byly ozdobeny černou stužkou v pravém rohu. Samotný obřad byl zahájen v šestnáct hodin. Zazněly projevy Karla Rutha za Revoluční hnutí a okresního hejtmana Hanouska. Přítomni byli rovněž zástupci ONV a MNV. Smuteční mše byla odsloužena Antonínem Voráčkem³. Na smutečních obřadech se také podíleli duchovní z církve československé evangelické a československé. ²¹

Za účelem odstraňování automobilových vraků z komunikací a shromažďování vojenské výzbroje vznikl 11. května tzv. asistenční prapor. Jeho členové také pomáhali při odsunu některých osob ze sběrných táborů, který byl prováděn Američany. Ozbrojené hlídky dostaly rozkaz zpřísnit kontroly projíždějících vozidel a dokladů s cílem zamezit krádežím a případnému průchodu hledaných osob městem. ²²

13. květen přinesl první slavnostní seznamovací večírek pro obyvatele města a přítomné americké vojáky. Akce byla pořádána z iniciativy ONV a MNV jakožto gesto úcty vůči osvoboditelům města. Pozvánku do hotelu Nový svět obdrželo 100 amerických důstojníků. Lákadlem se staly místní dívky v tradičních krojích, které měly pozvané hosty během večera obšťastňovat zpěvem národních písní. Profesor Voráček měl sólové vystoupení, při kterém zapěl operní árie ze Smetanovy Prodané nevěsty. Následovalo promítání americké filmové grotesky a vrcholem večera byl tanec. I v dalších dnech došlo k řadě slavností a neformálních setkání obyvatel města s vojáky americké posádky. ²³

Dvoutýdenní revoluční údobí bylo ve městě oficiálně ukončeno 19. května. V tento den okresní velitel Nivy vydal svým mužům rozkaz k přechodu ke kasárenskému životu. ²⁴ Niva byla nakonec 30. června rozpuštěna a namísto ní byl utvořen 47. čs. pěší

pluk, který také převzal její službu i vojenský materiál. Na 2 100 příslušníků tohoto pluku bylo ubytováno v budovách měšťanské školy a dále ve škole učňovské a hospodyňské.²⁵

Osvobození Volyně

V poledne 5. května se mezi obyvatelstvo rozšířily zprávy o probíhajícím pražském povstání, které byly zároveň i výzvou dalším městům, aby se pokusily o vlastní osvobození. Městský úřad rozhlasem vyzval obyvatele, aby ozdobili své domy národními vlajkami a vyhlásil zabrání města ve jménu obnoveného státu. Ihned byl na radnici zvolen městský národní výbor. Jeho členové si následně pozvali staničního důstojníka německého vojska a sdělili mu, že odted' je dozor nad veřejným pořádkem a činností úřadů plně v kompetenci MNV. Důstojník sice nesouhlasil, ale díky aktivitě místních, kteří začali mimo jiné budovat zátarasy, aby zamezily případnému příjezdu vojenských posil, nevydal rozkaz k přímému zásahu. Nelze říci, jak by se nepjatá situace nadále vyvíjela, kdyby se v neděli 6. května dopoledne nerozšířily informace o americkém vojsku, které je na cestě z Vimperka a do města dorazí nejpozději v poledne. Nakonec první tank vjel do města krátce po 13. hodině. Občané města byli shromážděni v početných zástupech a slavnostně vítali projíždějící Američany. Mávali vlaječkami a házeli květinami. Velící důstojník se před historickou budovou volyňské radnice krátce setkal s vedením MNV, které mu vyjádřilo poděkování a ujistilo jej o hluboké vděčnosti, kterou Volyňští ke svým osvoboditelům chovají.²⁶

Osvobození Horažďovic

Situace zde byla komplikována přítomností silně vyzbrojené jednotky Waffen SS v městském klášteře. I přes nejistotu, jak se tento vojenský útvar zachová, byla zabráná radnice a osoba německého správního komisaře zatčena. Nově vzniklý NV se ještě před polednem ujal správy města. Jeho předsedou se stal zástupce lidové strany František Listopad a místopředsedou komunista Václav Klik (podle výsledků posledních předválečných voleb z roku 1938). Fr. Listopad následně oslovil obyvatele, kteří se před radnicí shromáždili.

NV vedl v průběhu odpoledne vyjednávání s velitelem německé posádky. Ten sice odmítl kapitulovat, ale přislíbil vystříhat se jakéhokoli násilného zákroku proti obyvatelům města, pod podmínkou, že nedojde k napadení jeho mužů. Němečtí vojáci z města narychlo odcestovali v noci, nasedli do vlaku směrem na Klatovy.

Scénář byl stejný jako v mnoha jiných českých městech: docházelo ke spontánnímu odstraňování německých nápisů, říšských vlajek a insignií, zatýkání osob podezřelých z kolaborace, udavačství, českých fašistů. Zadrženy a podrobeny výslechu byly i místní ženy, které se stýkaly s německými vojáky. I Horažďovice musely zvládnout nápor uprchlíků německé národnosti. Většina z nich byla ubytována ve školních budovách nebo v prostorách bývalé místní továrny, povětšinou se jednalo o ženy a děti. Do těchto prostor byli o den později umístěni i příslušníci olomouckého gestapa, zatčení v obci Hradešice. Tito uprchlíky lidé nazývali „národními hosty“. NV navečer povolal všechny bývalé příslušníky československých ozbrojených sil narozené mezi roky 1905 – 1917 na radnici k evidenci a vyhlásil mobilizaci pro celý soudní okres Horažďovice.

Na rozdíl od situace ve Strakonících, kde tyto bouřlivé květnové dny přinesly lidské oběti, se osvobození Horažďovic obešlo bez prolévání krve. Situace byla definitivně stabilizována 6. května, kdy do města po silnici vedoucí do Sušice dorazily americké ozbrojené síly. I zde došlo k nadšenému a radostnému uvítání osvoboditelské armády. Lidé různě projevovali svou vděčnost americkým vojákům. V průběhu následujících dní uspořádali mnoho oslav, tanečních večírků a dalších setkání, kam byli Američané srdečně zváni.

Ve dnech, které následovaly po příjezdu amerického vojska, byli mobilizováni vojáci odesílání na průzkumy lesů. Stejně jako v okolí Strakoníc se přes území politického okresu Horažďovice stále pohybovaly roztroušené pozůstatky německých ozbrojených sil. V noci se pohybovali na západ a přes den se skrývali v lese. Jejich síl byl jasný: nenechat se zajmout sovětskými silami, postupujícími z východu. MNV se ale obával možných násilností páchaných na civilistech mimo město, např. při vymáhání potravin, a proto nařídil ozbrojencům dopadnout tyto Němce, odzbrojit je a odvést do zajateckého tábora, který byl speciálně pro ně zřízen u velkoborské zastávky.

Odtud je Američané postupně přepravovali do Německa. Při jedné přestřelce s těmito rozprášenými oddíly padli tři horažd'ovičtí muži. Jedním z nich byl Václav Mareš. Pamětní deska je i dnes k vidění na jeho rodném domě.

O svůj život přišel v polovině května také vysokoškolský student Jindřich Hájek. Na zpáteční cestě z Prahy do Horažd'ovic, kterou absolvoval na motocyklu, při krátkém odpočinku nešťastnou náhodou stoupl na nálož v příkopě – pozůstatek ustupujících Němců.

Zhruba v této době se začaly poměry ve městě pomalu zlepšovat. Došlo k obnovení vlakové dopravy – do Prahy byly denně vypraveny tři vlaky – a také pošta obnovila svou činnost. Horažd'ovice byly také v automobilovém spojení s hlavním městem.²⁷

2. ONV Strakonice

Prozatímní ONV

Tzv. Revoluční ONV sestávající se celkem z 21 členů a vrchního rady politické správy Jana Hanouska (bývalého okresního hejtmána), byl aktivní od května do srpna 1945. Předsedou mu byl nestraník Karel Ruth, I. místopředsedou komunist Karel Schier, II. místopředsedou národní socialista František Bízek.²⁸ Úplné personální složení orgánu lze vyčíst ze zápisu z plenární schůze konané dne 9. června 1945 (viz textová příloha č. 2).

V zápisu z plenární schůze konané dne 23. června je možno nalézt také rozdělení jednotlivých referátů národní správy mezi členy revolučního ONV. Václav Jílek vykonával dohled nad průmyslovými podniky, obchody a živnostmi, nad kterými byla národní správa zavedena; František Bízek měl na starost státem zkonfiskovanou zemědělskou půdu; pod referát Aloise Lipšana spadaly domy a jiný drobný majetek, zatímco Ing. Hušák dohlížel na peněžní podniky pod národní správou.²⁹

V zápisu z plenární schůze ONV z 5. července je obsažena informace o početním stavu zaměstnanců. V té době stále zůstávalo v úřadu na 24 pracovních míst neobsazených, třebaže bylo do té doby přijato 16 nových zaměstnanců z celkového počtu 41 uchazečů, kteří zaslali svou žádost.³⁰

Úřední dny byly pro jednotlivé soudní okresy (s. o.) stanoveny následovně: vždy 1. sobota v měsíci pro obyvatele s. o. Strakonice, 2. sobota v měsíci pro s. o. Volyně a sobota 3. týdne byla vyhrazena pro s. o. Horažďovice, jakmile budou připojeny k politickému okresu Strakonice. Podle nařízení z července byla určena pracovní doba pro ONV na 40 hodin týdně, dále byly specifikovány úřední hodiny – od 7:30 do 14:30 hodin.³¹

Dne 27. června odeslal Okresní koordinační výbor tří socialistických stran (národně socialistická, komunistická a sociálně demokratická; dále jen OKVTSS) na ONV fungující v prozatímním složení usnesení ze schůze konané ve Strakonících 23. června. Hovořilo o nutnosti uspořádání řádných demokratických voleb do ONV a také obsahovalo přesný popis dalšího postupu v této záležitosti: Nejprve politické strany navrhnou jména svých kandidátů s tím, že všechny partaje budou v tomto orgánu rovnoměrně zastoupeny, tj. každá strana po 7 zástupcích pakliže bude ONV 30 – ti členné a po 8 zástupcích bude-li se sestávat z 36 členů. 2 místa byla vyhrazena pro bezpartajní kandidáty v případě volby 30 členů, v případě volby 36 členů pak místa 4. Kandidáti bez stranické příslušnosti měli být uznávanými odborníky v dané oblasti. Určitý prostor byl také vyhrazen pro zástupce Ústřední rady odborů (ÚRO). Návrh byl dán k dispozici aktuálnímu ONV a dále všem okresním MNV, jejichž předsedové zvolí z navržených osob nové členstvo ONV. Předsedové MNV měli také právo do určité lhůty navrhnout jinou osobu na jmenování. K tomu, aby byl kandidát zvolen, mu stačilo obdržet důvěru prosté většiny. KVSS dále vydal doporučení pro ONV, aby se tato formální volba odehrála v neděli 22. července o 9 hodině dopolední slavnostním a veřejným způsobem.³²

Jednotlivé politické strany odeslaly na konci června a v první polovině července 1945 (strana lidová a národně sociální obě shodně 16. července) na ONV seznamy svých členů, které navrhovaly jako kandidáty do rozšířeného ONV. Jmenné seznamy jsou k nalezení v textové příloze č. 3.

Kandidátky jednotlivých stran byly rozeslány do všech obcí okresu a vystaveny na úřední tabuli, aby tak bylo umožněno občanům seznámit se s vybranými kandidáty. Námitky měli občané možnost podat v písemné formě přímo na sekretariátu ONV nebo na MNV v jejich domovské obci. MNV byl povinován k takové stížnosti podat osvědčení o národní a politické spolehlivosti jejího podavatele. Všechny stížnosti musely být na ONV doručeny nejpozději do 9 hodiny ranní 27. července, jinak ztrácely

platnost. K posouzení oprávněnosti námitek byla sestavena komise o 4 členech, každá strana navrhla jednu osobu ze svých řad.³³

Datum volby se nicméně posunulo na dopoledne 29. července, kdy se předsedové MNV ze soudních okresů Strakonice, Volyně a Horažďovice sešli v sále hotelu Nový Svět za přítomnosti členů revolučního i nově navrženého ONV. V 9:30 hodin vystoupil Karel Ruth s uvítáním všech přítomných, kteří následně povstali k uctění památky obětí květnové národní revoluce a hromadně vzdali hold jak republice, tak osobě jejího prezidenta. Po doznění národní hymny byla přečtena znění dvou slavnostních telegramů, z nichž jeden byl adresován do rukou Edwarda Beneše, druhý Zdeňku Fierlingerovi coby čelnímu představiteli československé vlády. Pak došlo ke slavnostnímu složení slibu přítomných předsedů MNV - ti již při příchodu podepsali písemný záznam o složení slibu -, tento akt byl proveden prostým podáním ruky předsedovi a I. místopředsedovi ONV. Dalším krokem byla volba samotná. Předsedající vyzval delegáty, aby hlasovali pro kandidátku v celku, vzhledem k tomu že do ní všechny politické strany navrhly stejný počet členů z každého okresu v poměrném zastoupení. Pouze jediný hlas byl proti, a to z důvodu nespokojenosti s nedostatečným zastoupením zemědělského stavu v tomto orgánu. Předseda Ruth v reakci vyzval dosavadního zemědělského referenta Bízka, aby se k výtce vyjádřil. Bízka uvedl, že jádro problému tkví v neochotě zemědělců vstoupit do některé z politických stran. V 10:30 hodin oficiálně odstoupili členové revolučního ONV a řízení schůze se ujal nejstarší člen nově zvoleného ONV Vošvrda. Ten přerušil jednání a vyzval plénum ONV, aby ze svých řad vybralo předsedu a 3 jeho náměstky. Novým předsedou se stal sociální demokrat Karel Smolka z Katovic, jeho náměstky (místopředsedy) pak Václav Jílek ze Strakonic, František Listopad z Horažďovic a Miroslav Treybal z Horažďovic. Přednosta úřadu ONV Jan Hanousek pronesl poděkování odstoupivším členům ONV za vykonanou práci a slíbil plnou podporu úřednictva novému ONV a intencím vlády ČSR. Smolka pak připomenutím ustavující schůze, která se bude konat 2. srpna v jednacím sále ONV od 9:30 hodin a během které dojde ke zvolení rady, jednání ukončil.³⁴

Rozšířené ONV

Na ustavující schůzi ve čtvrtek 2. srpna (probíhala od 9:30 hodin v zasedací síni ONV) se ONV smluvil na vytvoření čtyřčlenné komise, která rozhodne o obsazení referátů. Tato komise se sestávala z místopředsedy Václava Jílka za komunisty, referenta Žáčka za sociální demokracii, místopředsedy Treybala za národní socialisty a referenta Dr. Ryneše za stranu lidovou. Komise zahájila poradu v 11 hodin dopoledne a zakončila ji přesně v poledne. Výsledky jednání byly následující: v čele presidia ONV stanuli příslušníci nového vedení orgánu, předseda Karel Smolka a I. místopředseda Miroslav Treybal; Hlavou finančního a samosprávného referátu se stal II. místopředseda Václav Jílek, zatímco III. místopředseda Listopad byl určen jako vedoucí referátu likvidace záležitostí způsobených válkou; bezpečnostní referát připadl Dr. Josefu Rynešovi, zásobovací Václavu Kopeckému, živnostenský referentu Smolovi, Technický ref. Janu Hadravovi, zemědělský Bízkoví, zdravotní a veterinární pak Antonínu Žáčkovi; k bezpečnostnímu referátu byli po následné debatě přiděleni i J. Masák, který funkci bezpečnostního referenta zastával doposud, a Dr. Karban jako jeho spolupracovník; vedoucím podreferátu dopravního se stal František Fiala, sociálního JUDr. Emil Kraus, bytového a vyživovacího Čelefín.³⁵

Předseda Smolka oznámil, že úřední dny i hodiny zůstávají nezměněny a plenární schůze se budou konat jednou za měsíc, schůze rady pak jednou za týden, vždy ve čtvrtek.³⁶

Svým podpisem stvrdili účast na této schůzi následující členové rozšířeného ONV: Benetka Fr., Bizek Fr., Blažek Fr., Čefelín Boh., Fiala Fr., Fischer Karel, Hadrava Jan, Chaloupský Josef, Ing. Chyška Josef, Jílek Václav, Kopecký Václav, JUDr. Kraus Emil, Alois Lipšan, František Listopad, Jan Maroušek, Adolf Mráz, Stanislav Morávek, Václav Pihera, František Polanka, Josef Průcha, Antonín Raimar, JUDr. Josef Ryneš, lidová strana, Jan Smola, Karel Smolka, Vojtěch Strejc, Miroslav Treybal, František Vošvrda, Antonín Žáček, Jan Hanousek. Ladislav Nevěd, ředitel Městské spořitelny byl do ONV kooptován na 15. plenární schůzi 1. září.³⁷

V září se při ONV vytvořilo celkem 9 komisí pro jednotlivé referáty, do kterých delegovala své zástupce Okresní rada odborů (ORO). Předseda Smolka na schůzi z 1. září přečetl přípis podepsaný Vítem Paroulkem, předsedou ORO, a Josefem Štruncem, jejím obvodním tajemníkem, se jmény delegátů určených do jednotlivých komisí (viz textová příloha č. 4).

V období od srpna do posledního říjnového dne, kdy rozšířený ONV působil, došlo k oddisponování celkem 100 úředníků do pohraničí. Takový úbytek zkušených pracovníků dočasně snížil efektivitu práce.³⁸

V závěrečném hodnocení činnosti rozšířeného ONV z úst odstupujícího předsedy Smolky, které zaznělo na 17. plenární schůzi 31. října, je zmíněno, že za tři měsíce své působnosti museli jeho členové mnohdy vyjíždět do obcí, kde docházelo k neshodám mezi členy MNV a obyvatelstvem. Téměř vždy byly napjaté situace zapříčiněny osobními spory. Smolka zmínil, že v nejednom případě by ideálním řešením bývalo bylo ustavit správní komise, ovšem takovému kroku že se snažil vyhnout, bylo-li to možné.³⁹

Nové ONV

Ve Strakonících se dne 30. září sešlo Okresní shromáždění volitelů, aby na základě vyhlášky ministerstva vnitra O rozepsání voleb do prozatímního Národního shromáždění, Zemských národních výborů a Okresních národních výborů z 25. srpna uskutečnilo volbu 35 delegátů za politický okres Strakonice, kteří budou vysláni na zemský sjezd, a dále 32 členů pléna ONV Strakonice a stejný počet náhradníků.⁴⁰ Seznam zvolených členů pléna a jejich náhradníků je k nalezení v textové příloze č. 5.

Na tomto základě tedy vzniklo tzv. nové ONV, které působilo od konce října 1945 zhruba do poloviny července 1946, kdy bylo utvořeno tzv. Obnovené ONV (viz později), jehož složení odpovídalo výsledkům květnových parlamentních voleb; byly v něm rovnoměrně zastoupeny všechny 4 politické strany, a to podle paritního systému.

Členy nejužšího vedení byli sociální demokrat Karel Smolka – předseda, komunista Vít Paroulek – I. místopředseda, národní socialista Adolf Mráz – II. místopředseda a lidovec František Listopad – III. místopředseda, funkci přednosta úřadu ONV zastával vrchní komisař Miloš Mostecký. ⁴¹

Jednotlivé referáty (tzn. rada ONV) byly obsazeny na základě tohoto jednomyslně schváleného návrhu stran Národní fronty, který přednesl člen ONV, předseda závodní rady a cestmistr Hadrava, na 18. plenární schůzi 31. října (viz textová příloha č. 6).

Bylo také ujednáno, že každý referent bude zároveň předsedou příslušné komise, které budou dále obsazeny zástupci všech čtyř politických stran. Ke komisím již existujícím (viz 2.3) přibyla komise očištná – i když samotný počátek její činnosti spadá ještě do doby rozšířeného ONV –, komise dřevařsko-lesnicko-myslivecká, komise vyšetřující (ustavena na základě dekretu 138. Sb. z. a n.; za členy byli vybráni Dr. Seitz, Beroušek, Báče a Polachová) a dále komise trestní. Ta byla tvořena dvěma zástupci z každé politické strany, vždy jedním členem a jeho náhradníkem. Jejím předsedou byl Dr. Žemlička, sociální demokrat, jeho náhradníkem Dr. Brabec. Zástupci komunistické strany byli Šída a Vrtílko, strany lidové major Vaníček a Dr. Ryněš, strany národně sociální Dr. Seitz a Žofka. Jako poslední byla na plenární schůzi ze 13. prosince sestavena komise pro udělování čs. státního občanství. Jejím předsedou byl major Vaníček, členy byly Morávek a Řezanka, náhradníky Žáček a Hadrava. ⁴²

3. MNV Strakonice

Ustavení MNV

Tento orgán byl ustaven již 5. května podle směrnic Československého národního hnutí. Okamžitě se chopil řízení města. Od 6. května stál v jeho čele Jan Vondrys, který nahradil št. kap. Karla Rutha, který se stal předsedou ONV. MNV byl ustanoven na místě dosavadních volených samosprávných orgánů – úřadu starosty města, dvou jeho náměstků a obecních sborů - podobně jako ONV vznikl na místě původního okresního úřadu. Obecní sbory obsadil svými referenty. Úzce kooperoval jak s místním, tak s okresním velitelstvím vojenské revoluční organizace Niva. První schůze MNV v revolučním složení se odehrála 7. května. MNV v revolučním složení úřadovalo do konce měsíce. Rovněž byly v průběhu května ustanoveny komise pro jednotlivé obory obecní správy.⁴³

Někteří nižší úředníci a zaměstnanci města zůstali po zřízení MNV na svých místech, ale celkově došlo k výrazné personální obměně. Někteří sami podali žádost, aby byli odesláni do pohraničí, do jiného zaměstnání, které vykonávali dříve, nebo odešli studovat. Zmíněna jsou v této souvislosti následující jména: B. Košek, J. Marušák, Z. Hrdlička (všichni byli úředníky), dále odešlo několik členů policie a zřízenců, do pohraničí byl přeložen i policista Jaroslav Baxa, původně penzista, povoláný po 5. květnu zpět do služby společně s Eduardem Rysem a Františkem Troškou. Jiní lidé, jako Hugo Binhack a Josef Furbach, političtí vězni navrátilí se z věznění v koncentračních táborech, byli znovu přijati do funkcí, které vykonávali před okupací. Smluvní úředníci byli jmenováni do funkcí – konkrétně se jednalo o JUDr. Jana Cimmerhanzla, který se stal městským komisařem, Jiřího Vondrouše, nově městským adjunktem, Jaromíra Kulíře a Eduarda Chmela, oba byli jmenováni městskými oficiály, a Stanislav Knetl se ujal funkce vedoucího aprovizačního oddělení. Stejně tak nastoupil do služeb města z protiletecké ochrany Václav Červenka. Jan Chvojan odešel ve věku 66 let do penze. Celkově trpěl MNV krátce po svém vzniku

nedostatkem mužů, takže pracovní síly bylo nutno doplnit ženami nebo na přechodnou dobu povolat bývalé, nyní penzionované zaměstnance, jmenovitě např. V Fiker, M. Červenka nebo B. Čumpelík st. ⁴⁴

Došlo k úpravě systematizace, tzn. povýšení některých zaměstnanců a také policistů. V předešlých letech bylo povyšování pozastaveno, dále titulů a práce zaměstnanců a členů policie. ⁴⁵ Postupně během měsíce došlo k sestavení celkem 15 komisí pro jednotlivé obory obecní správy. Do té doby byly jednotlivé obory obsazeny referenty MNV. ⁴⁶

Mezi členy MNV a podřízenými zaměstnanci bylo zavedeno oslovení „ty bratře“, které mělo přispívat k vřelým pracovním vztahům. ⁴⁷

MNV v revolučním složení fungovalo do konce května. Jeho členové se scházeli na pravidelných schůzích, které mnohdy končily až v pozdních večerních hodinách. Plénum MNV o 36 členech bylo sestaveno 7. června, v tentýž den se odehrála i volba rady sestávající se z 12 členů. ⁴⁸ K této volbě proběhla od půl sedmé večer veřejná schůze před radnicí. Zahájil ji K. Gallus, projev o politické situaci v zemi a o vládním programu pronesl komunista Č. Vrtílko. Odborný učitel Josef Barnáš pak vysvětlil průběh volby do MNV a vyzval přítomné ke sdělení případných námitek. Schůze byla ukončena předsedou MNV, který přítomným poděkoval za účast. ⁴⁹

Činnost MNV v roce 1945

Ihned po zahájení činnosti, vydal orgán vyhlášky vybízející obyvatelstvo k zachování klidu a důslednému plnění povinností v oblasti zásobování a průmyslové výroby. Vyhlášky velmi podobného znění vydal i ONV a Úřad ochrany práce, mající na starost přidělování pracovních sil, kde jich bylo třeba.

Dále se MNV ujal dohledu nad zajišťováním majetku po německém vojsku, Němcích ve městě trvaleji usazených a uprchlících německé národnosti. Řízení této činnosti měli na starost předseda MNV Vondrys, dále Josef Kahuda, člen výboru, dr. Josef Keyzlar a místní obchodník Konopčík, jejího výkonu se ujala městská policie

vedená prapor. Václavem Prokopiusem. Zajištěný majetek a cennosti dosahoval milionových hodnot. Fezko poskytlo prostory coby uložisti zajištěného prádla a šatstva. Jan Vyšata převzal dohled nad likvidačním skladem. Kancelář pro zabavený majetek byla zřízena v domě čp. 105/II a MNV vydal výzvu, aby obyvatelstvo odevzdalo veškerý majetek původně náležející uprchlíkům nebo zajištěným osobám jakožto majetek národní a státní. Vojenské správě předal MNV zabraný německý tankový park, měřicí a pozorovací přístroje – toto všechno dle odhadu znalců v hodnotě 750 000 000 korun. Zajištěn byl vklad pro Wehrmacht v hodnotě 25 000 000 korun. Zabaveno bylo množství povozů (ty MNV půjčil zájemcům) a motorových vozidel, které postoupil ONV Strakonice. Likvidační oddělení bylo připojeno k zásobovacímu, hlavní náplní jeho práce bylo zajištění majetků z německých obchodů a skladů. MNV označil všechny zabavený nemovitý majetek po Němcích a Židech, ale i byty a bytová zařízení tabulkou s nápisem Majetek Československé republiky, stejně jako zabavená vozidla. Po vyhotovení soupisu odvedl MNV pro fond národní obnovy částku v hodnotě 600 000 korun, dále odevzdal německé hotovosti ve výši 2 000 000 korun ONV Strakonice, který k tomu vyzval. Z Kuratoria pro výchovu mládeže získal MNV částku 30 455 korun, kterou uložil v obecním důchodu. Šperky a cennosti v hodnotě asi 20 000 000 korun byly podle nařízení Ministerstva financí po dokončení soupisu uloženy v trezoru ve Spořitelně. Zmíněná likvidační komise - později rozšířená o zástupce politických stran, Červeného kříže, sociální pomoci a charity - zabavila předměty v hodnotě 20 000 000 korun, přičemž některé z nich byly vydány sociálně slabým nebo repatriantům. Rozdělováno bylo zejména prádlo a šaty. Podělila celkem 4 000 osob.⁵⁰

Další z prvotních činností MNV bylo zajištění tzv. nehodných Čechů, tj. osob, které v době okupace projevovaly proněmecké a protičeské smýšlení, byly členy Vlajky nebo jakkoli jinak projevovaly sympatie k fašismu. Nejprve prováděly zatýkání podle již zpracovaných jmenných seznamů oddíly Nivy, později policisté. Referentem pro vyšetřování zajištěných osob byl jmenován dr. Josef Keyzlar.⁵¹ Na červnovém zasedání ONV je možno vyčíst údaj, který udává, že v té době bylo v soudních okresech Strakonice a Volyně v zajištění asi 450 osob⁵²(fond ONV, kniha č. 1). Byl pro ně zřízen pracovní tábor, kde bylo umístěno 180 zadržovaných. V doprovodu ozbrojených hlídek

Nivy vykonávali internovaní nejrůznější práce ve městě, zejména spojené s údržbou pořádku – čištění a dezinfekce škol či jiných místností -, ale také vykonávali např. práce polní. ⁵³

Od konce května bylo v činnosti i oddělení pro repatrianty, tj. pro bývalé vězně z koncentračních táborů. Hlavní náplní jeho činnosti bylo zajištění šatstva, obuvi a ubytování pro tyto osoby, popřípadě zajistit jejich přepravu automobilem, pokud nebyly pro špatný zdravotní stav schopny samy se vrátit. ⁵⁴

MNV se rovněž staralo o tábory německých uprchlíků. Dne 11. května bylo ve městě ještě asi 2 905 takových osob, přičemž bylo nutno zajistit jejich stravování a ubytování. Toto připadlo na starost v důsledku této situace zřízenému oddělení pro zásobování uprchlíků, které řídil městský revident J. Marušák. Pochopitelně bylo v zájmu MNV, aby uprchlíci byli co nejdříve transportováni nazpět do Německa, neboť jejich přítomnost představovala značnou zátěž pro dostatečné zásobování obyvatelstva domácího. K 25. květnu bylo v uprchlických táborech stále ještě přítomno na 624 osob, vyjma těch, které byly v internaci u soudu. Kontrolu osob v táborech měl na starost člen MNV, odborný učitel Josef Kahuda. Bylo nutno zjistit, nepřečovávají-li uprchlíci u sebe zbraně nebo nepovolené zásoby. Všichni Němci ve městě byli pak na příkaz MNV označeni bílou páskou s písmenem N na levém rameni. ⁵⁵

MNV také vyřizovalo žádosti o udělení národní spolehlivosti. Jména žadatelů byla vyvěšena na vyhláše. Poté, co proběhlo policejní šetření ve všech individuálních případech, a nebylo shledáno námitek, bylo osvědčení o národní a státní spolehlivosti dotyčnému žadateli uděleno. Jen v období od května 1945 do května roku následujícího vyřizovalo MNV stovky takových žádostí. Podobný postup byl aplikován i na žádosti Němců o udělení československého státního občanství. ⁵⁶

Při MNV vznikla i plánovací komise, která se zabývala plánem pro výstavbu a rozvoj města v následujícím pětiletém období. Jejími členy byli někteří členové MNV společně s vybranými odborníky v oblasti stavebnictví. Za hlavní projekty pro následující roky byla určena dostavba městské kanalizace, dále výstavba nových školních budov, kulturního domu, druhé poštovní budovy, krematoria teplárny,

výdlažba některých ulic, stavba obytných a sociálních domů, zřízení letiště ad.: vesměs se jednalo o projekty započaté, ale nedokončené už v průběhu předešlých let. Program komise přednesl 8. srpna na veřejné schůzi v Sokolovně předseda MNV.⁵⁷

Nelehký úkol čekal bytovou komisi. Bytová otázka představovala pro město problém už v době okupace, kdy značný nedostatek bytových jednotek vedl k situaci, kdy jednu místnost obývaly i dvě nebo tři rodiny; v tomto období byla výstavba zakázána okupační správou. V květnu 1945 zaznamenalo město úbytek 2 000 obyvatel. Byty po Němcích, které i veškerým vybavením interiéru připadly do národní správy, byly poté přidělovány nejpotřebnějším, samy o sobě ale nestačily, protože v té době bylo ve městě několik set nebydlících rodin – pro ilustraci uvedme, že městské obyvatelstvo čítalo na konci roku 1945 na 10 041 osob⁵⁸. V roce 1946 začalo se s výstavbou dělnických rodinných a nájemních domů. Tato iniciativa městských průmyslových podniků ovšem zpočátku nepostupovala potřebným tempem kvůli nedostatku pracovních sil.⁵⁹

Součástí činnosti MNV byly i aktivity charitativního charakteru. Organizoval např. sbírku na pomoc obcí postižených válkou – Mirotic, Ústí nad Labem a Lejčkova -, jejíž výtěžek činil 160 000 korun. Další peněžité dary zahrnovaly 20 000 korun pro obyvatelstvo Slezska a 5 000 korun pro obec Čelčice na Moravě. Rovněž se konala podomní sbírka s cílem získat prostředky na pomoc postiženým obcím na Slovensku. 2000 korun věnoval MNV Okresnímu sirotčinci.⁶⁰

K charitativním aktivitám lze řadit i snahu o péči o repatrianty. Těm se MNV snažilo zajistit byty, bytové zařízení, šaty, prádlo, peníze, potraviny. Nárok na takovou pomoc měli i sociálně slabí. MNV jim přiděloval věci po Němcích poté, co byly desinfikovány, vyčištěny a upraveny.⁶¹

MNV se také snažil podpořit kulturní život města, proto podpořil Městskou národní hudbu, dudáckou družinu, věnoval částku ve výši 2 000 korun Svazu čs. mládeže, dále pak 1 000 korun jihočeskému rozhlasu, 100 korun škole v Pavlově; stal se také zakládajícím členem divadelního spolku Čelakovský, kterému věnoval 10 000 korun; dne 17. listopadu 1945 zaštil vzpomínkovou akci pořádanou Svazem čs. mládeže,

kteřá připomínala studentské protesty a následné perzekuce ze strany okupantů, u příležitosti 6. výročí těchto událostí. ⁶²

Na závěr stručné shrnutí - v období od 5. května do 31. prosince 1945 odehrálo se na MNV Strakonice celkem 52 schůzí rad, 10 schůzí širšího výboru, bytová komise vykonala 15 schůzí, plánovací 5 a kulturní pak 3, poslední schůze konala se 21. prosince. ⁶³

Činnost MNV Volyně v květnu 1945

MNV ve Volyni byl ustaven v odpoledních hodinách 5. května, krátce poté co se roznesla zpráva o vypuknutí pražského povstání. Jeho předsedou byl Josef Pacák, upravovatel dráhy.

Volyňská obecní kronika obsahuje detailnější informace týkající se zatýkání Němců a kolaborantů v této obci nežli obecní kronika strakonická. Uvádí jmenný seznam všech osob zajištěných z příkazu tamějšího MNV, celkem jich bylo asi 76. Jedním ze zadržených byl Alexander Basler, muž, na kterého měl kvůli jeho nebezpečnosti upozornit i londýnský rozhlas. Čtyři ze zadržených spáchali po zatčení sebevraždu.

Kronika dále zmiňuje zabavení majetku kolaboranta Františka Bublíka (byl zadržen i s manželkou Růženou), který ve Volyni vlastnil tovární budovu, ze které MNV zabavil mnoho sudů vína, másla a sádla, sklenic zavařeného ovoce. Tyto potraviny měly údajně uskladněny pro strakonické gestapo.

Vojenská kancelář vysílala bývalé příslušníky čs. vojska do pohraničí k ochraně českého obyvatelstva a jeho majetku; přejímala také a vydávala válečný materiál, který jí byl přidělen. Vedl ji štábní kap. Bořivoj Šourek s dalšími rezervními důstojníky a s důstojníky nižších hodností. ⁶⁴

4. Veřejné akce a slavnosti do konce roku 1945

Tato kapitola podává obraz o postupném ožívání veřejného a kulturního života ve Strakonících v období od května do konce roku 1945. Všechny významnější kulturní a veřejné akce, které se ve městě v tomto půlroce odehrály, jsou zde zaznamenány. Fakt, že první oslava byla pořádána už 28. května, dokládá, že po letech nesvobody a represálií ze strany totalitního režimu, došlo ve městě k rychlému probuzení kulturní sféry. Kronika města Strakonice podává o kulturním životě ve městě ve zmíněném časovém údobí poměrně detailní obraz.

Oslava narozenin prezidenta republiky

28. května konala se na strakonickém náměstí oslava u příležitosti 61. narozenin prezidenta republiky Edwarda Beneše. Zúčastnily se jí čtyři československého vojska, příslušníci partyzánských oddílů, zástupci americké posádky dislokované ve městě, stejně jako zástupci za MNV a ONV, okresního úřadu, družina dívek v krojích a řada kulturních i politických spolků. Přihlížel velký počet obyvatel.

Událost zahájil předseda MNV Jan Vondrys. Následoval projev kulturního referenta ONV prof. Miroslava Treybala, ve kterém shrnul Benešovu činnost v protirakouském odboji, ve funkci ministra zahraničí a druhého československého prezidenta s obzvláštním důrazem na jeho aktivity v průběhu šesti let okupace. Následoval ještě projev plukovníka americké posádky. Pak zazněly státní hymny Československa, Spojených států amerických a Sovětského svazu.

Na závěr předseda MNV pronesl díky všem zúčastněným. Hudební program sestávající se ze skladeb českých hudebních skladatelů akci definitivně ukončil.⁶⁵

Návštěva Edwarda Beneše ve Strakonících

Prezident Československa zavítal do města dne 16. června během své cesty z Tábora do Plzně. Od 10. hodiny dopolední začali se na náměstí, kde měla hlava státu

vystoupit, scházet lidé. Tato událost přitáhla i řadu těch, kteří žili mimo město. Vážený host přicestoval do Strakonice v hodinu před polednem a čekalo ho bouřlivé uvítání ze strany shromážděných občanů. Přítomny byly samozřejmě i místní politické špičky – vedení ONV i MNV, dále úředníci, československé i americké vojsko s velícím důstojníkem a řada spolků stejně jako krojovaných družin.

Úvodní řeči se ujali předsedové MNV a ONV, Jan Vondrys a Karel Ruth, po nich vystoupil Edward Beneš a z tribuny pronesl ke shromážděnému davu proslov, který připomněl jeho první návštěvu ve Strakonici, ke které došlo 8. května 1938, a jinak se dotýkal hlavně utrpení českých obyvatel za okupace Německými silami a obnovení samostatnosti, což zhodnotil jako společné dílo tří spojeneckých armád, v jejichž rámci se do bojů v Evropě zapojila i československá zahraniční armáda. Pochvalně se vyslovil i o činnosti domácího odboje, který v závěrečné fázi války také přispěl k porážce německých sil. Pronesl také apel k lidem, aby se s maximálním úsilím zapojili do práce pro republiku. Hospodářské poměry v ní hodnotil jako ještě méně příznivé než po skončení první světové války.

Edward Beneš obdržel čestný dar od města v podobě originálu Obrazu Strakonice od prof. Václava Polívky v hodnotě 24 000 Kč. Když skončil svou řeč, rozmlouval host ještě s některými osobnostmi, jmenovitě například s poručíkem Vlastimilem Bláhou, velitelem místních skupin Nivy. Na prezidentovu počest zahráli a zazpívali strakoničtí dudáci tradiční písně.

Když prezident odcestoval, promluvil k občanům příslušník československé zahraniční brigády J. Hronek, který líčil své vzpomínky na válku a na činnost československého zahraničního vojska.

Na úplný závěr promluvil ještě jednou předseda MNV, který rozvíjel prezidentovu výzvu ke společné práci s cílem znovu vybudování státu. Koncert národní hudby pak toto setkání definitivně ukončil. ⁶⁶

Oslavy 28. října

První oslavy vytvoření Československého státu po sedmi letech byly zorganizovány v pompézním stylu. Opět do nich byla zapojena celá řada spolků, korporací, úřadů a příslušníků americké armády. O půl sedmé navečer 27. října připravila americká posádka ohňostroj z hradního rumpálu. V osm hodin večer v sále sokolovny odehrál se kulturní program, který se sestával z následujících bodů:

1. J. Suk – V nový život
2. recitace v podání žákyň
3. národní písně zpívané žáky chlapecké měšťanské školy
4. slavnostní proslov
5. sborové recitace žáků gymnázia
6. české a moravské tance v podání krojované družiny
7. živý obraz
8. hymny zpívané hudebním spolkem Zvon.

V neděli 28. října byl v 7 hodin ráno budíček hudby městem. Účastníci se pak sešli na volyňské silnici v 9 hodin dopoledne. Husitský chorál Kdož jste boží bojovníci slavnost zahájil. Průvod občanů se pak vydal na pouť městem, přičemž se zastavil u památníku padlých a v ulici 5. května, kde se v průběhu květnových bojů odehrála přestřelka s tragickými následky (viz. kapitola 1). Průvod se sestával z oddílů amerického vojska, které pochodovaly pod svou vlajkou s vlastní kapelou, za ním šli důstojníci československého vojska společně s legionáři, dále Sbor národní bezpečnosti, krojované družiny dívek a chlapců, žáci místních škol i dorost, členové Sokolské obce se svým praporem, také skauti, cyklisté, členové spolku K. H. Borovského, Národní gardy střelecké, hasičů atd. Průvod se dále zastavil u hotelu U Bílého vlka, u hradu a u budovy ONV. Při této příležitosti došlo na těchto budovách k zasazení pamětních desek

upomínajících na osvobození města americkou armádou, prozatím byly desky v prozatímní podobě. Před radnicí si občané poslechly slavnostní projevy včetně proslovu amerického plukovníka Mc. Cluna. Ten ve své řeči poděkoval městu za přátelské přijetí a také za ochotnou kooperaci obyvatel. Američané zahráli československou státní hymnu, Češi pak americkou. Slavnostní den byl opět zakončen koncertem.

U příležitosti těchto oslav došlo ke změně názvů některých ulic: Velké náměstí bylo nyní Masarykovým náměstím, Švehlova třída Masarykovou třídou, Zátkova ulice Americkou třídou, část Siebertovy třídy se nově zvala Stalinovou. Původní názvy některých ulic, které byly změněny v době okupace, byly obnoveny.⁶⁷

Oslava prvního výročí slovenského povstání

Tato oslava byla v režii Okresní rady osvětové, Místní rady osvětové a pluku č. 147. Konala se 28. srpna od osmé hodiny večerní v Sokolovně. Její program se sestával hlavně z písní (zazněla např. Kdo za pravdu horí), básní a proslovů. Úvodního proslovu se ujal předseda ONV Jan Smolka, poukázal na význam slovenského povstání z 29. srpna 1944 jakožto na akt odporu vůči tehdejšímu hlinkovskému režimu a vládě dosazené Němci. Učitel Ledek, zároveň člen 47. pěšího pluku, ve své řeči vylíčil dějiny Slovenska od dob maďarské nadvlády v rámci Rakouska-Uherska až do dnů protiněmeckého povstání. Další příslušníci pluku poté odrecitovali několik básní.⁶⁸

Tryzna za prezidenta osvoboditele

Pořádal ji Místní osvětový sbor spolu s místním vedením Československého svazu mládeže dne 14. 9. opět v Sokolovně. V jejím rámci se odehrál proslov, recitace, zazněla 2. věta Dvořákova kvarteta F-dur, zahrálo strakonické kvarteto ve složení Majer, Kouba, František Uhlík a Stanislav Uhlík, opět zazněly státní hymny a byl promítán film dříve natočený k příležitosti 80. narozenin TGM.⁶⁹

Manifestace pro připojení Lužice a Slezska

Manifestaci pořádal přípravný výbor pro připojení Lužice – odbočka Strakonice za podpory NMV i ONV Strakonice dne 23. 9. od 10 hodin dopoledne. Původně se měla konat na náměstí, ale kvůli nevyhovujícímu počasí byla přesunuta do sálu hotelu Nový svět. Na pořadu bylo:

1. Zahájení předsedou ONV
2. projev člena Společnosti přátel Lužice redaktora J. Ziky z Českých Budějovic
3. projev zástupce odbočky společnosti přátel Lužice z Plzně
4. projev kulturního referenta Zemského národního výboru v. v. Kremera, komisaře politické správy
5. projev paní Klicmanové z Budějovic (v angličtině)
6. Hymny – lužická a československá
7. zakončení doslovem předsedy ONV. ⁷⁰

Pietní tryzna za oběti okupace

Byla pořádána 1. listopadu a byla věnována památce lidí, kteří nepřežili německé věznění nebo padli v průběhu osvobozovacích bojů v revolučních květnových dnech. Hlavními pořadateli byly strakonické ONV a MNV. Od deváté hodiny dopolední byl v Sokolovně vystaven kenotaf a u něj stála čestná stráž. Obyvatelé k němu přicházeli, aby uctili památku padlých. Od čtvrté hodiny odpolední se konala veřejná slavnost zahájená recitací, pak následoval smuteční projev E. Kovaříka, předsedy Místní rady osvětové, a strakonické kvarteto pak zahrálo Kvarteto Pergint od Griega. Smuteční průvod se vydal na pochod městem. Zastavil se u památníku padlých, k němuž také položil pietní věnce. ⁷¹

Další oslavy

Ve dnech 30. června až 1. července uspořádalo posádkové vojenské velitelství 47. pěšího pluku oslavu bitvy u Zborova. Na programu byla akademie vojenské posádky za účinkování příslušníků jmenovaného pluku, dále recitace, hudební čísla a přednášku o významu bitvy. Druhého dne se poté při této příležitosti konala sportovní klání.

Dne 5. července pak uspořádal MNV veřejnou událost u příležitosti svátku upálení Jana Husa. Událost byla započata husitským chorálem Kdož jste Boží bojovníci, po níž přišlo na pořad vystoupení kulturního referenta ONV prof. Treybala. Než se průvod vydal z náměstí k Lomu na Podsrpu, kde byla zapálena symbolická hranice, zazněla ještě státní československá hymna.

Následovala tzv. národní slavnost 8. července. Pořádal ji MNV za podpory všech politických stran a kulturních spolků. Budíček prošel městem o 7. hodině ráno a od 11. hodiny dopolední se konal koncert na náměstí, po kterém následovala lidová veselice v průběhu odpoledne a večer taneční slavnost na třech místech. Akce přinesla výtěžek 200 000 korun, který byl věnován na sociální účely.

Strana lidová zorganizovala 22. července manifestaci za poděkování za záchranu národa a přečkání těžkých válečných let. Den začal ranním svěcením zvonů, které se za okupace musely odevzdat, ale byly na sklonku války v Německu nalezeny. Před kostelem sv. Prokopa v areálu strakonického hradu proběhla také mše, při které kázal vojenský kněz Blesík. Odpoledne se pak průvod vydal ke kostelu sv. Václava na Podsrpu, aby se zde poklonil památce zemského patrona sv. Václava. Kněz Blesík opět pronesl kázání, tentokrát vlasteneckého ladění, které vyvolalo velkou odezvu u posluchačů.

Dne 23. září proběhla tělocvičná slavnost jednoty Sokol na Křemelce. Účastnil se i závodní odbor pražského Sokola, jednotky 47. pěšího pluku, na které dohlížel jejich velící důstojník, Kozelský spolu se svým poučником. Stejně tak byl přítomen i velitel americké posádky. Jeho muži se měli cvičení také účastnit, ale toto nakonec odpadlo vzhledem k nepěknému počasí.

Katolická akce uspořádala na státní svátek dne 28. září národní pout'. Den započala ranní mše v chrámu sv. Prokopa od 8. hodiny. V 9:15 hodin se účastníci mše vydali na městský hřbitov, kde proběhla polní mše a kázání, poté následovala státní hymna. Den předtím byl

žárovkami osvětlen kříž v oknech kostela sv. Prokopa. Od tohoto dne byl vždy rozsvěcen i při dalších příležitostech. Také po celém městě vyzváněly zvony po dobu dvou hodin, což mělo být symbolickým uctěným památky těch, kteří nepřežili věznění v Terezíně.

Dne 9. listopadu zorganizovala místní odbočka Svazu přátel SSSR v Československu pod patronací ONV i MNV oslavu 28. výročí ruské revoluce. Slavnost se konala od 8. večerní hodiny v Sokolovně a na programu byl klavírní kvartet z ruských písní, proslov redaktora Kalábka, československá a ruská státní hymna.

Dne 15. prosince v 17:30 hodin byl rozsvěcen Vánoční strom republiky. Akce byla pořádána Okresní péčí o mládež společně s MNV. Před rozsvěcením stromu zněly z budovy radnice vánoční a pastýřské fanfáry. Projev pronesl předseda MNV Jan Vondrys, po něm se slova ujal podplukovník Jaroslav Rejžek za Sociální pomoc. Žáci gymnázia zazpívali vánoční písně a žáci jiných vzdělávacích ústavů recitovali básně. Vánoční koledy hrál dudák Jan Malkovský. Pod strom, který byl osvětlen během večerů v období vánočních svátků, byla položena pokladna na milodary.⁷²

5. Válečné škody

Škody v zemědělství

V průběhu druhé poloviny května a června roku 1945 přicházely na ONV Strakonice soupisy válečných škod na zemědělských pozemcích nacházejících se na území politického okresu Strakonice. Vypracování soupisů bylo vždy povinností Místní zemědělské komise, případně konkrétního MNV nebo obecního úřadu v příslušné obci.

Příčina vzniklých škod není příliš specifikována, v naprosté většině případů byla použita velmi obecná formulace, která stanovila pouze, že škody vznikly jako důsledek působení vojska, vozidel nebo zvířat. Není uvedeno, pakliže škody vznikly díky pohybům vojska, jednalo-li se o útvary náležející k Rudé armádě, americké armádě nebo k ustupujícím oddílům německým. Menší výjimkou je pak přípis z Kladrub, který příčiny uvádí podrobněji. Jedná se ale skutečně o jediný takový.

Rovněž formuláře se liší ve své formě. Některé obce odeslaly pečlivý seznam zpracovaný na psacím stroji, další pak jen seznamy s nutnými údaji (tj. jméno a příjmení, adresa, velikost poškozené plochy a také typ zničené plodiny) v rukopisu, mnohdy velmi špatně čitelnými.

Srovnáme-li přípisy z obcí Buk, Radošovice, Štěkeň, Přešťovice nebo Kbelnice s přípisy odeslanými např. z Kocelovic, Přední Hutě nebo Němčtic, zjistíme patrný rozdíl v počtu poškozených. Vůbec nejvíce osob se o náhradu škod přihlásilo z Přechovic – celkem 38 zemědělců. Naopak nejméně poškozených nahlásily Tchořovice, jednalo se o pouhé 3 zemědělce. Shrneme-li počty poškozených ve všech obcích, můžeme říct, že v Buku škody nahlásilo 16 osob, v Kocelovicích 8 osob, v Přední Huti rovněž 8 osob, v Němčticích pouze 5 osob, v Přechovicích 6 osob, v Radošovicích 22 osob, v Přešťovicích 38 osob, ve Tchořovicích 3 osoby, v Kladrubech pak 6 osob. Mezi další obce, které škody nahlásily, patřily Vojnice, Vacov a Krsice; Chlum - zde se o náhradu škod přihlásilo celkem 16 zemědělců;

Černětice - na 24 poškozených; Zaboří - 14 poškozených; Pacelice - 27 poškozených; Kadov - zde utrpělo újmu 33 zemědělců; Přebudov – na 9 poškozených. Obecní úřad Kbelnice odeslal přípis, ve kterém jmenuje 20 poškozených. Z obce Nebřehovice se o náhradu škod přihlásilo 8 postižených. Škody hlásily i Nestrašovice – zde bylo celkem 5 poškozených - a Štěkeň - 27 poškozených. ⁷³

Není bez zajímavosti, že plochy, které byly nahlášeny jako poškozené, jsou v naprosté většině případů svým rozsahem malé. Mnohdy v řádu několika arů. Podíváme-li se na přípisy podrobněji, můžeme snadno a rychle určit nejvíce zasažené pozemky v jednotlivých obcích, jejich majitele i plodiny na nich pěstované. Všechny zasažené pozemky sloužili k pěstování buď ječmene, žita, ovsa či pšenice, nebo jetele, směstky, pelušky, případně se jednalo o louky určené k sečení trav. Nejvíce postiženým zemědělcem z obce Buk byl František Koška – poškozeno bylo 0,40 ha jeho půdy oseté žitem, ovsem a jetelem a 0,10 ha půdy určené k pěstování brambor; v Přední Huti to byl Josef Dražan – utrpěl ztráty o výši 50% na úrodě pšenice, kterou pěstoval na půdě o ploše 0,40 ha; v Němčticích Božena Boháčová – úroda ovsa zničena z 10%, jednalo se celkem o 4 ha půdy; další dva pozemky oseté ovsem utrpěly poškození ve výši 50% (v rozsahu 2 ha) a 100% (v rozsahu 1 ha); louka o výměře 0,3 ha byla zcela zničena; v Přešovicích Stanislav Mikas – poškození postihlo 0,85 ha půdy oseté brambory, 0,20 ha půdy oseté směstkou a 0,1 ha půdy k pěstování lnu; v Přešovicích Jaroslav Kynkor, který vlastnil pozemky, na kterých pěstoval oves (z celkové rozlohy 0,56 ha bylo zničeno 5%), pšenici (0,28 ha, 5%), ječmen (0,35 ha, 5%), další pozemek osetý taktéž ječmenem ale o výměře 1 ha byl poškozen rovněž z 5%, dále pak dva pozemky oseté žitem, z nichž jeden o výměře 1,05 ha utrpěl škodu na 70% této rozlohy, další pak o výměře 0,35 ha byl poničen z 5%, v jeho majetku byla i louka o rozloze 0,28 ha, celkem 25% této rozlohy bylo poničeno; ve Tchořovicích Václav Keller – vlastnil pozemky oseté žitem (0,50 ha) a pšenicí (0,60 ha), oba utrpěly škody na 25% uvedené plochy; ve Kbelnici největší škody utrpěl na svém pozemku osetém žitem František Klas – na ploše o rozloze 1,40 ha; v Nebřehovicích vznikla největší škoda (postihla rozlohu 0,46 ha) na pozemku Františka Neškody. ⁷⁴ Přípisy obcí zahrnutých v tomto odstavci stanovují

rozsah škod buď pouze přesným vymezením postižené plochy, nebo toto doplňují ještě určením výše škody v rovině procentuální.

Několik přípisů neuvádělo výměry poškozených ploch. Pouze zaznamenalo vzniklou škodu v procentech rozlohy pozemku. Jednalo se o Kocelovice, kde nejvíce poškozeným zemědělcem byl Jan Šadek – utrpěl škodu v rozsahu 50% na úrodě jetele; jeho pozemek k sečení trávy byl poškozen na 70% rozlohy –, a Radošovice – zde bychom našli dva zemědělce, kteří byli postiženi v největší míře: Jana Vaněčka – oba pozemky, na kterých pěstoval žito, utrpěly škodu - jeden na 90% a druhý na 20% rozlohy; úroda ječmene a ovsa poškozena z 80%, nahlásil také škody na louce a lese ve svém majetku; a Jaroslava Rataje – úroda pšenice a žita poškozena z 90%, úroda brambor kompletně zničena.⁷⁵

Detailní seznamy žadatelů o náhrady jsou k nahlédnutí v textové příloze č. 7.

Z dostupných materiálů je také možno určit, kdy některé obce přípisy na MNV Strakonice odeslaly: Buk – 23. května, Přední Hut' – 27. května, Přečovice – 29. května, Tchořovice – 29. května, Kladruby – 1. června, Kbelnice – 1. června, Nebřehovice – 10. června.⁷⁶

Otázkou zůstává, zdali všichni, kdo škody nahlásili a podali si žádost o náhradu, byli skutečně postiženi některou z příčin, které jejich nárok na náhradu opravňovaly. Bylo by třeba provést přesnou studii pohybu vojsk (německého i spojeneckých) po území okresu, stanovit jejich trasu a na základě těchto zjištění pak zhodnotit, zdali se všechny vznesené požadavky zakládaly na pravdě. Další otázkou pak je, kdo z postižených náhradu skutečně obdržel, zdali byla v dostatečné míře a také, jak dlouho se vydávání náhrad vleklo. Dá se předpokládat, že se jednalo o dobu v řádu několika let. Údaje potřebné ke stanovení jednoznačných závěrů ovšem ve fondu MNV Strakonice zcela chybějí.

Na závěr kapitoly ještě uved'eme, že ve fondu jsou k nalezení o přípisy dvou osob, které se domáhali náhrady utrpěné na chovu domácí zvěře. Škody vzniklé na jejich majetku odeslalo 30. října 1945 ONV Strakonice Svazu pro dobytek, maso a ryby se

sídlem v Senovážné ulici v Praze 2 hlášení o ztrátách dobytka během ústupu německého vojska přes území politického okresu Strakonice. Zdeněk H. Lobkowitz z obce Lčovice nahlásil ztrátu 2 jalovic ve váze cca 660 kg, 17 vepřů ve váze 20,5 q, kteří byli zabiti a 6 o stejné váze, kteří byli odvečeni. Národní správa velkostatku Čestice vypočetla své škody následovně: 21 kusů hovězího dobytka „Montafonky“ a 1 červené straky v celkové váze 109 q, 32 ovcí ve váze 33 q, 7 vepřů ve váze 15 q a 3 telat ve váze 2,80 q.⁷⁷ Nabízí se otázka, způsobily-li uvedené škody skutečně oddíly armády německé, nebo zdali za některé ze škod odpovídaly i armády spojenecké, osvoboditelské.

Stav průmyslu po skončení války

Ve fondu MNV Strakonice je možno dopátrat údaje o stavu průmyslových podniků ve Strakonících a rozsahu škod, které na jejich výrobě zanechaly válečné události. Tyto zahrnují informace o výrobě v období předválečném a válečném, doplněné údaji o současném stavu, tj. situaci ve výrobě, největších nedostatcích, počtu zaměstnanců v současné době oproti stavu před rokem 1939 a v letech 1939 – 1945. Podniky v dalších městech okresu zmíněny nejsou.

V pasáži pojednávající o České Zbrojovce se píše, že v období prvorepublikovém se v podniku vyráběly automatické pistole ráže 6.35, měřidla, pletací stroje, universální letecké kulometry, velocipedové součásti, jízdní kola, motorová kola a motocykly. Do roku 1939 vyprodukoval podnik na 36 000 motorových vozidel. Do konce roku 1945 pak bylo vyrobeno 250 motocyklů, 2 000 jízdních kol, 26 000 automatických pistolí, 175 obráběcích strojů, 65 000 řetězů na velocipedy. V roce 1938 pracovalo v podniku 1 800 osob, tento stav byl v dalších letech výrazně navýšen, neboť v roce 1944 už to bylo 5 739 osob, z toho 2 735 osob totálně nasazených z města a okolí. Po květnu 1945 zůstalo v podniku 3 000 osob převážně na civilní výrobě. V průběhu okupace bylo 17 zaměstnanců podniku zabito přičiněním okupantů, 88 dalších bylo vězněno, 525 odvečeno na práce do Německa. Nespecifikovaný počet osob pracujících v České Zbrojovce zpráva o stavu průmyslu ve Strakonících zmiňuje jako aktivní spolupracovníky odboje s tím, že dodávali odboji zbraně a střelivo, případně třaskaviny, opravovali ukořistěná vozidla. Stejně tak se o řadě zaměstnanců mluví jako o členech

Nivy v období květnové revoluce. Spojenecké letectvo způsobilo podniku škody, když bombardovalo skladiště podniku ve Volyni. Tato akce přinesla zkázu materiálu pro civilní potřebu za v odhadu 5 000 000 korun.⁷⁸ Přesné datum leteckého útoku však v dokumentu není uvedeno. Zpráva na závěr uvádí, že rozvoj podniku je ohrožen nepravidelnými dodávkami surovin a nedostatkem uhlí. Nedostatek uhlí byl nicméně v okrese na podzim a v zimě 1945 problémem celoplošným. Dodávky uhlí od americké armády nestačily k pokrytí celé spotřeby.

Fezko (Akciová společnost továren na fezy) byl podnik, jehož vznik se datuje do roku 1899. Ovšem tradice tovární textilní výroby ve Strakonících a okolí sahá do dob ještě dřívějších. Do roku 1914 společnost vyráběla primárně fezy, které byly vyváženy do Turecka, oblasti Blízkého východu a severní Afriky. V období 1. světové války byl nicméně vývoz těchto výrobků prakticky znemožněn, navíc záhy po válce bylo v Turecku jejich nošení zakázáno, což vedlo k výrazným změnám ve výrobním programu podniku. Před rokem 1939 tedy produkoval hrubé koňské houně, vojenské látky a pokrývky, pletené sněhové čepice, pánské i dámské vlněné látky, vlněných pokrývek, pokrývek z velbloudí srsti, módní vlněné pletené zboží, tkané plsti pro papírny a tkaná kovová síta a dokonce i umělé květiny. Celkový počet zaměstnanců ve všech čtyřech továrních společnost byl v roce 1939 3 000 osob. Po začátku války byli do vedení podniku dosazeni Němci a výroba se orientovala na krytí potřeb německé armády, civilní výrobky prakticky nebyly produkovány. Počet zaměstnanců klesl skoro na polovinu – na 1 700 osob – a celkově byl provoz Fezka výrazně omezen. Do uvolněných prostor pak byly nastěhovány německé podniky. Od 14. května 1945 obnovilo Fezko svou výrobu v plném rozsahu. Hlavními produkty nyní byly látky pro stejnokroje československé armády, vojenské pokrývky, tkané plsti pro papírny, technická sukna, látky a pokrývky pro civilní potřebu, pletené zboží, barety, umělé květiny, fezy. Podnik ovšem trpěl značným nedostatkem vlny ze zámoří pro fezy a barety, fosforobronzových drátů dříve dodávaných ze speciálních továren v Německu a jejichž výroba v té době se v domácím prostředí teprve zabíhala. Objednávky ze zahraničí přicházely do podniku už krátce po skončení války (plstěná síta do tiskáren

byla žádána v Jugoslávii a Rusku, barety pak ve Švédsku, Norsku a Dánsku. Ve druhé polovině roku 1945 zaměstnávalo Fezko 1 400 osob.⁷⁹

Dále se zpráva zabývá i třemi podniky na zpracování dřeva – podnik k impregnaci dřeva, pila Hodek a pila V. Prokop. Přístup těchto podniků k surovinám je hodnocen jako dobrý vzhledem k jejich blízkosti k Šumavě a zdejším zásobám uskladněného dřeva. Produkce ovšem byla omezena kvůli nedostatku pracovních sil. Hlavní příčina byla spatřována v nízkých mzdách (např. v porovnání se mzdami v ČZ a Fezku). Potřebná úroveň výroby byla žádoucí vzhledem k tomu, že všechny zmíněné podniky dodávaly jak pro dráhy a poštu, tak i pro závody Ringhofer a Škoda.⁸⁰

Provoz ve strakonickém pivovaru byl hodnocen jako dobrý, na úrovni 80% výroby v předválečném stavu. Pivo bylo z tohoto podniku dováženo do Bavorska k zásobení americké armády. Jediným zdůrazněným nedostatkem byla nemožnost podniku na vlastní náklady si opatřit potřebné dopravní prostředky.⁸¹

Provoz cihelny byl hodnocen jako nedostatečný. Hlavními důvody byla zdlouhavá doprava surovin (kvůli vzdálenosti dolů od města) a nedostatek pracovních sil.⁸²

Stav obchodu a řemesel

V oblasti živnostenské zpráva poukazuje na nedostatky v distribuci zboží, především textilního. Překvapivě je také počet živností ve městě hodnocen jako nadbytečný s tím, že chybí učňovský dorost. Úroveň obchodu byla odhadnuta na úroveň v období předválečném. Díky velkému množství zboží a úbytku obyvatel do pohraničí bylo možno hovořit o nadprodukcí.⁸³

Úroveň řemesel byla hodnocena jako dobrá. Přesto i zde byly nalezeny velké nedostatky – hlavně nedostatek materiálu, zejména kůže, kůže, kůže a lepidla, stejně jako málo kvalifikovaných pracovních sil, které ubývají především do průmyslu, ačkoli mzdy tam nijak výrazně nepřevyšovaly mzdy pro řemeslníky. Zámečnictví bylo hodnoceno jako obor, který je přesycen učni, kdežto obuvnictví, pekařství a mlynářství

trpělo problémem opačného rázu. Celkově vzato pokrývala řemesla potřeby obyvatelstva. Místní trh netrpěl ani nadbytkem ani nedostatkem řemesel.⁸⁴

Na základě dostupných údajů zhodnotit, že válečné události se strakonického průmyslu dotkly jen nepřímo. S výjimkou volyňského skladu Zbrojovky není v materiálech zmínka, že by byl podniknut řízený útok na kterýkoli průmyslový podnik na území okresu. Strakonice sice byly průmyslovým městem, ale zcela jistě nebyly sídlem pro některý z podniků, které byly klíčové pro přežití Německa. Ačkoli výrobní kapacita podniků nebyla zanedbatelná, nemohla se rovnat s jinými a většími podniky na území protektorátu, které se také v závěrečné fázi války staly terčí spojeneckých náletů. Tudíž krizový stav, zcela typický pro poválečné období, se projevoval v nedostatku surovin, který bránil opětovnému obnovení výroby v plném rozsahu a vyrovnání její úrovně s předválečnou. Zrovna tak častým jevem, zejména u menších podniků, byl nedostatek pracovních sil často v kombinaci s minimálním množstvím surovin. Potížemi stejného charakteru byla postižena i řemeslná výroba.

Škody ve městě

Celkové škody způsobené mimořádnými poměry po 17. září 1938 byly 4. září 1945 vyhodnoceny následovně: škody osobní ve výši 72 500 000 K (na 105 občanů Strakonice nepřežilo válečná léta, další 2 zůstávali v září 1945 nezvěstní), škody na majetku ve výši 208 792 903 K, jiné škody 18 963 778 K. Celková částka po součtu všech tří položek činí 300 256 681 K.⁸⁵

Škody na městských budovách a jiných objektech vznikly z několika příčin. Poškození budovy hospodyňské školy si vyžádalo 80 000 K na uvedení do původního stavu. Škody utrpěl rybníček u Masarykovy školy. Jeho obnova stála město dalších 30 000 K. V domě čp. 361/I (s hospodářskou školou) během okupace sídlil Wetterdienst. Škoda na ušlém nájemném dosáhla výše 235 000 K. Náklady s vojenským ubytováním byly odhadnuty na 552 686 10 K. Celkově se škody na městských budovách a jiných objektech vyšplhaly na 787 686 10 K. Tento odhad byl zpracován 8. září 1945.⁸⁶

Škody na městském velkostatku

Válečné události zanechaly stopy i na majetku velkostatku města, který patřil Zdeňce Havránkové ze Sedlice. Odhad z 3. října 1945 zahrnuje škody na obuvi patřící k rybničnímu hospodářství ve výši 20 Kč, na zásobách ve výši 100 Kč, na pohledávkách ve výši 200 Kč, na živém inventáři ve výši 200 Kč, na vozidlech ve výši 200 Kč, na strojích ve výši 100 Kč, na obytných budovách ve výši 400 Kč, na hospodářských staveních ve výši 400 Kč, na živnostenských provozovnách (mlýn, pekárna) ve výši 300 Kč, na dalších nemovitostech pak celkově 1 480 Kč, z toho na poli 300 Kč, na lesích 980 Kč, na rybnících 200 Kč, na veřejných budovách a komunikacích 100 Kč, na dlužích ve výši 1 000 Kč. Celkové škody na velkostatku se rovnaly částce 4 500 Kč.⁸⁷

Finanční stav města

V období poválečném měly Strakonice cca 10 000 obyvatel v 1 025 domech (z velké části větších). Město se rozkládalo na ploše 1 440 ha, katastrální výnos činil v odhadu 33 000 Kčs. Přírážková základna města byla v roce 1943 1 030 243 Kčs, na zvláštní výdělkovou daň z toho připadlo 567 092 Kčs, na všeobecnou výdělkovou daň 187 905 Kčs, na činžovní 253 479 Kčs a na pozemkovou asi 11 000 Kčs. V této době mělo také město dluh ve výši 15 000 000 Kčs už z dřívějších let.⁸⁸

I přes tuto dlužnou částku plánovalo město realizovat některé dlouho odkládané rozvojové projekty. Jednalo se zejména o dobudování kanalizace, rozvedení vodovodu, stavba učňovské školy a dalších školních budov, stavba kulturního domu, který si veřejnost žádala. MNV si jako další priority pro první poválečné roky stanovil vyřešení palčivé bytové otázky. Počet obyvatel výrazně převyšující kapacitu stávajících bytů a domů způsobil velký příval pracovních sil do průmyslu. Žádný podnik s výjimkou Fezka ovšem pro své dělníky příbytky nestavěl. Celkový přírůstek obyvatelstva v průběhu válečných let byl až 25% původního stavu. Takový přírůstek nestačilo město kryt výstavbou řadových domů. Shrnuta je i hodnota financí a majetku zabavenému Němcům. MNV zabavil od 5. května hotovost ve výši 2 500 000 K, šperky a jiné cennosti ve výši odhadované na 20 000 000 Kčs, z bývalého Wehrmachtu pak byl zadržen obnos asi 25 000 000 K, uložen u městské spořitelny.⁸⁹

6. Národní očista

Poprava Ladislava Hromádka

Tento případ je zaznamenán jak v kronice města Strakonice, tak ve fondu tamního ONV. Kronika píše, že se jednalo o první popravu, která se ve městě udála za posledních 200 nebo více let.⁹⁰

Ladislav Hromádko, který pracoval jako zubní technik, byl při dvou zasedáních Lidového soudu ve Strakonících v sále místní Sokolovny ve dnech 2. a 3. října 1945 odsouzen k trestu smrti provazem poté, co byl usvědčen z přímého podílu na smrti 4 osob v období Heydrichiády. Všichni 4 popravení gestapem byli zaměstnanci okresní nemocenské pojišťovny, jmenovitě se jednalo o MUDr. Miloslava Rektoříka, Miloslava Píšu, Františka Kohouta a Václava Rabu. Hromádko tyto osoby udal gestapu s tím, že schvalují atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha provedený Jozefem Gabčíkem a Janem Kubišem v Praze 27. května 1942. Také zapříčinil uvěznění Josefa Hnídky, některým dalším osobám vyhrožoval udáním a několik dalších udal. Muži, kteří kvůli Hromádkovi přišli o život, byli prý všeobecně oblíbeni, což způsobilo veliký zájem o proces ze strany veřejnosti. Hromádko, který byl v té době 30letý, byl odsouzen k popravě, která byla neveřejně vykonána za 2 hodiny od vynesení rozsudku, tedy 3. října 1945 ve 3 hodiny odpoledne na nádvoří soudní budovy. Kronikář popsal jeho chování během soudního líčení jako cynické.⁹¹

Ve fondu ONV je k dohledání, že koncem září bylo rozdáno celkem 220 vstupenek na toto soudní líčení. Obdržely je závodní rady podniků podle počtu zaměstnanců. O konání soudu byly uvědomeny i místní vedoucí osobnosti vojenské i civilní, pro něž byl taky zajištěn dostatečný počet míst v předních řadách. Všichni pozvaní museli být české národnosti.⁹²

Případ Bohuslava Vrbase

Ze zprávy trestní komise nalézací při ONV Strakonice vydané 11. listopadu 1946 vyplývá, že zaměstnanec v. v. nemocnice ve Strakonících Bohuslav Vrbas byl v kárném

řízení shledán vinným z provinění proti národní cti na základě § 1, odst. 1 dekretu prezidenta republiky ze dne 27. října 1945 č. 138 Sb. Kárné oznámení na jeho osobu ve smyslu § 15 dekretu prezidenta republiky č. 105/45 Sb. bylo podáno 28. června 1946. Tento nemocniční zřízenec bytem ve Strakonících 336/I, narozen 9. dubna roku 1913 v okrese Hustopeč, ženatý a otec 4 nezaopatřených dětí, byl uznán vinným z podpory odnárodňovacích snah Němců a propagace nacismu, čehož se dopustil v roce 1940. Tehdy vyzýval zaměstnankyni v. v. nemocnice N. Jančovou, aby se přihlásila k německé národnosti. Dále byl usvědčen na základě dopisu, který v témže roce odeslal Oberlandratovi v Klatovech a ve kterém vyjádřil svůj souhlas s okupací Čech a Moravy. Dopis podepsal Heil Hitler Gotlieb Vrbas. Usvědčen byl na základě svědectví podaného N. Jančovou a V. Benešem. Podle rozhodnutí komise měl Vrbas zaplatit pokutu ve výši 1 000 Kčs. V případě platební neschopnosti bylo rozhodnuto o jeho uvěznění po dobu 14 dnů. Na uhrazení peněžitého trestu nebo nástupu do vězení mu byla vyměřena lhůta 8 dnů od doručení rozhodnutí.⁹³

Odsouzený měl možnost podat odvolání proti tomuto rozhodnutí k ZNV v Praze. Odvolání mělo být podáno do 8 dnů od doručení rozhodnutí na ONV Strakonice.

Informace o dalším vývoji tohoto případu ve fondu ONV Strakonice zcela chybějí, tudíž není jisté, bylo-li odvolání skutečně podáno a nadřízený úřad rozsudek přezkoumal, nebo podvolil-li se odsouzený trestu, případně v jaké formě.

Další případy

Z dochovaných materiálů fondu ONV Strakonice dále vyplývá, že trestní komise nalézací vyšetřovala i osobu MUDr. Jiřího Fifky, narozeného 28. června 1887 v Křivoklátě v obci Rakovník, zastávajícího funkci vedoucího primáře v. v. okresní nemocnice ve Strakonících, bytem v témže městě Stalinova 514/I. Na Fifku, záložního důstojníka československého vojska, byla podána stížnost kvůli skutečnosti, že během okupace měl obdržet zlatou říšskou orlici. Kárné oznámení pro služební přečin podle § 2 dekretu prezidenta republiky č. 105/45 Sb. bylo podáno 31. srpna 1946, nicméně podle rozhodnutí II. senátu Očistné komise pro veřejné zaměstnance při ONV v Písku ze dne 21. září 1946 nebylo shledáno opodstatněným.⁹⁴

Předseda kulturní komise ZNV v Praze Vladěk Antušek poslal 23. srpna 1946 předsednictvu ONV Strakonice žádost o přešetření chování a činnosti vrchního komisaře politické správy Viléma Kremra, který byl v době okupace činným na zdejším okresním úřadě. Odpověď měla být zaslána jako přísně důvěrná k rukám kulturního referenta ZNV v Praze. Zaměstnanecká rada ONV Strakonice odeslala 27. srpna 1946 předsednictvu ONV Strakonice zprávu, týkající se činnosti Vlastimila Kremra na Okresním úřadě ve Strakonících, na kterém působil od června 1942 do září 1945, s tím, že na jeho osobu nebyly z řad zaměstnanců ONV podány žádné stížnosti ani námítky. Zaměstnanecká rada ovšem ve své zprávě připouští, že v současné době není schopna provést detailní šetření tohoto případu, neboť většina zaměstnanců, kteří přišli s Vlastimilem Kremrem do styku v době jeho působení ve funkci, už není ve Strakonících.⁹⁵

Další osobou, která byla v rámci trestního řízení dle dekretu č. 138/45 Sb. vyšetřována trestní komisí nalézací při ONV ve Strakonících, byl správce okresního Polesí v Přečíně Václav Mráz. Byl v podezření z přečinu proti národní cti dle výše zmíněného dekretu. Řízení bylo zahájeno ve Strakonících 6. června 1946 na základě úřední připomínky ze 14. května téhož roku, ve které bylo zmíněno, že Mráz zaslal bývalému okresnímu hejtmanovi Dr. Burianovi německé úmrtní oznámení.⁹⁶ Materiály už dále nezmiňují, jak se v tomto konkrétním případě postupovalo dále a zdali byl jmenovaný shledán vinným, či zdali bylo trestní řízení zastaveno.

Závodní rada ČSD předala MNV Strakonice protokol sepsaný 21. června 1945 se členy závodní rady ČSD Františkem Kuncem a Jaroslavem Košanem, svědčící proti Hedvice Brabcové a Anně Jančíkové. Obě zmíněné, zaměstnané jako vrátné u ČSD, byly dle zaprotokolovaného svědectví nařčeny z nepřiměřených styků se zadrženými maďarskými vojáky, kteří byli přiděleni na práci u zabezpečovací správy ČSD, tj. zaměstnání opravami telefonního a telegrafního vedení. František Kunc uvedl, že obě ženy byly spatřeny s Maďary ve vagoně dne 19. června. Když je napomenul, dočkal se hrubé odpovědi. Přešetření události odhalilo, že se výpovědi zakládají na pravdě. Na chování obou žen upozornili přítomní občané, kteří se jím cítili pohoršeni.⁹⁷

V materiálech už dále není ani zmínka o tom, jak se tento případ dále vyvíjel, jaký postih ženy postihl atd.

Další osobou, jejíž chování za okupace bylo úřady a SNB vyšetřováno, byl František Čejka, narozený 5. října 1921 ve Strakonících a do 13. července 1945 zaměstnaný ve Fezku, odkud poté odešel kvůli vojenské službě a znovu zde nastoupil 15. září téhož roku. Podle protokolu sepsaného 2. dubna 1946 uvedla Emilie Malá, domovnice v domě čp. 409/I, že jmenovaný vodil si do svého bytu v tomto domě (kde jeho rodina bydlela do roku 1943) německé mladíky, se kterými udržoval přátelské styky. Jeho bratr-dvojče Václav navíc sloužil v německé armádě. František nějakou dobu pracoval na území Německa. Svědkyně uvedla, že se jí další soused Josef Důchodník, dělník na odpočinku, zmínil, že se ho invalidní otec Františka Čejky opakovaně vyptával, jestli také neposlouchá cizí rozhlasové stanice, tudíž panovalo v domě podezření, že rodina Čejkova sympatizuje s Němci. Více ale protokol podepsaný Františkem Pavelkou, strážmistrem vedoucím výslech Emilie Malé, neobsahoval.⁹⁸ Toto samo o sobě bylo dost vágní a neprůkazné, takže proti Františku Čejkovi nebylo zahájeno trestní řízení.

Dne 24. dubna 1946 zaslal MNV Strakonice žádost ONV jakožto svému nadřízenému orgánu, aby rozhodl, zdali nebude zavedena národní správa na majetek zubního lékaře MUDr. J. Jírka. Podnět k takovému kroku přišel z řad občanstva, odkud také zaznělo obvinění, že Jírek v době okupace byl činný ve Vlajce a měl pro členství v této organizaci získat mlynáře Švába. Zpráva MNV z 23. května 1946 potvrzuje, že Jírek byl členem Vlajky, že také byl před okupací znám svými protimasarykovskými a protibenešovskými postoji. Proti Masarykovi se měl stavět už v době bojů o autenticitu rukopisů zelenohorského a královédvorského. Jakožto bývalý člen Vlajky byl policií vyšetřován už v květnu 1945, zrovna tak byl pořízen podrobný soupis jeho majetku a byla mu uložena povinnost, aby se dvakrát týdně hlásil na policii – to z rozhodnutí MNV Strakonice ze dne 5. června 1945. Zajištěn Jírek ovšem nebyl, a to s ohledem na jeho pokročilý věk. Zhruba po měsíci požádal Jírek o zrušení jeho povinnosti hlásit se na policii, v čemž mu bylo vyhověno. Od té doby nebylo proti němu vedeno žádné další šetření. Jeho postoje se poněkud změnilly na podzim 1938, kdy začal veřejně vystupovat

proti osobě premiéra Rudolfa Berana, čehož ovšem po obsazení území Němci v březnu 1939 zanechal. Podle svědků poslouchal Jírek pravidelně zahraniční rozhlas, zapisoval si projevy prezidenta Beneše a pak je šířil po ulicích. Šváb rovněž popřel, že by se jej Jírek kdy pokoušel získat pro členství ve Vlajce, ani nikdo ve spojitelné tvrzení, že Jírek agitoval pro Vlajku, nepotvrdil.⁹⁹

Ministerstvo vnitra odeslalo na ONV Strakonice 7. srpna 1945 žádost o vyšetření majitele mlýna Jana Stulíka z Volyně čp. 82 a jeho zajištění. Důvodem bylo, že byl veden v seznamech vyhotovovaných v redakci fašistického časopisu Stráž národa jakožto sympatizant fašismu. Dále dokument poukazuje na skutečnost, že 11. července 1939 bylo Stulíkovi odesláno 1 000 kusů propagační fašistické tiskoviny určené k dalšímu šíření. Okresní velitel SNB odpověděl 2. září, že Stulík měl ve Volyni spolupracovníky, takže je nutné celou věc podrobnější vyšetřit. Celé vyšetřování bylo ale zastaveno už po 5. září. SNB totiž uzavřelo své vyšetřování poté, co bylo zjištěno, že Stulík zemřel 21. dubna 1942. Jeho syn ani dcera nebyli kompromitováni členstvím ve Vlajce či spoluprací s touto organizací, neboť v té době byli ještě mladiství. Stulíkovi komplicové byli všichni zajištěni. Zpráva zmiňuje jméno jednoho z nich, stavitele Jaroslava Roda. Tento muž byl zadržen ihned po květnové revoluci a 2. září 1945 spáchal ve věznici okresního soudu ve Volyni sebevraždu.¹⁰⁰

Další případy fond ONV nezmiňuje. Je to s podivem, vzhledem k faktu, že na plenární schůzi ONV konané dne 12. července 1945 zazněla informace, že v té době bylo v celém okrese zajištěno 600 osob (z toho cca 400 ve Strakonících)¹⁰¹; v celém okrese tj. na území soudních okresů Strakonice a Volyně, neboť soudní okres Horažďovice nebyl v té době připojen. Ještě na schůzi ONV dne 31. října 1945 zazněla informace, že ve Strakonících je v současné době v internačním táboře zadrženo na 300 osob, v Horažďovicích pak na 230 s tím, že pro okres není snadné tyto osoby živit. Internovaní Němci byli posíláni na práci, nikoli však osoby, u nichž hrozilo reálné nebezpečí pokusu o útěk.¹⁰² Je pochopitelné, že některé z nich byly internovány jen na základě podezření, které se po provedení šetření jejich případu nepotvrdilo, nebo že byly vinny pouze drobnými prohřešky, a nakonec propuštěny a vyšetřovány na svobodě, nebo si své přečiny odpykaly nucenými pracemi. Pouze jediný občan politického okresu

Strakonice byl za své činy v době okupace popraven. O dalších případech větší závažnosti materiály nehovoří, ani nezmiňují, že by někdo byl vyšetřován, následně souzen a trestán za nějaké přečiny závažnějšího charakteru.

7. Národní správa

Podle údajů dostupných ve fondu MNV z let 1945 – 46 byla národní správa zavedena u největších průmyslových podniků ve Strakonících na základě 4 prezidentských dekretů z 24. října 1945.

Akciová společnost Česká Zbrojovka, která byla v letech 1939 – 45 pod vojenskou německou správou a sloužila k výrobě zbraní a motocyklů, byla znárodněna prezidentskými dekrety z října 1945.¹⁰³ Od roku 1946 existovala jako národní podnik pod dohledem 3 národních správců prozatímně jmenovaných rozhodnutím ONV Strakonice. Jednalo se o Ing. Františka Chmelíka, Adolfa Sýkoru a Jaroslava Házu. V poválečném období také podnik definitivně upouští od zbrojní výroby.¹⁰⁴

Akciová společnost Fezárny Strakonice byla od roku 1939 až do konce války zabrána Němci, přičemž stále – i když s velmi omezenými kapacitami – produkovala textilní výrobky. Fezko přešlo taktéž pod národní správu na základě znárodnovacích dekretů z října 1945. Od 1. ledna 1946 byl ustanoven národní podnik Vlnářské závody a fezárny se sídlem ve Strakonících.¹⁰⁵ Dohled nad ním vykonávaly 3 osoby prozatímně jmenované ONV Strakonice. Jmenovitě to byli ředitel František Herbinger, František Pavlíček a Hubert Kučera.¹⁰⁶

Další závody - konkrétně akciová společnost Pošumavské závody na impregnaci dřeva, které měly v roce 1943 na 130 zaměstnanců, Měšťanský pivovar právovárečného měšťanstva, který byl i po dobu války v rukou právovárečných podílníků a v roce 1943 měl na 65 zaměstnanců, a v poslední řadě firma Marek Karel vyrábějící keramiku a hrncířské výrobky s 25 zaměstnanci k roku 1943 - byly stále v rukou původních majitelů, neboť nad nimi nebyla zavedena národní správa v prvních poválečných letech.¹⁰⁷

Firma Strakowerke, která vznikla ve Strakonících v roce 1944 jako pobočka německé firmy Junkers, a sloužila k opravám leteckých motorů, byla v roce 1945 už v likvidaci, takže nad ní národní správa nebyla zavedena. ¹⁰⁸

Dále fond MNV Strakonice uvádí, že podle § 12 dekretu presidenta republiky z 19. května 1945 č. 5 Sb. zákona o nař. státu čsl. o národní správě byla národní správa vyhlášena i nad Všeobecnou záložnou ve Strakonících, s.r.o. Stalo se tak z rozhodnutí MNV Strakonice ze dne 3. srpna 1945. Dočasnými správci byli ustanoveni František Skolek, správce Všeobecné záložny ve Strakonících, bytem Jeronýmova 253/II, Josef Kovář, prokurista Všeobecné záložny ve Strakonících, bytem Havlíčkova 436/I, Vilém Fiker, městský důchodní v. v. Strakonice, Náměstí Svobody, čp. 34/I, Adolf Kovářík, krejčí Strakonice, Tyršova, čp. 225/I, JUDr. Jaroslav Moravec, advokát, Strakonice, čp. 56. ¹⁰⁹

Národní správa byla zavedena i nad zkonfiskovaným majetkem Rudolfa Berana v Bažantnici. Na území 30 ha se zde rozkládaly dvě obytné budovy čp. 372/II. a 141/II., dále z hospodářských budov, zemědělské půdy, přičemž její část zasahovala do katastrálního území obce Pracejovice, a obory. Statky Rudolfa Berana byly samozřejmě nedlouho po osvobození státu zkonfiskovány. To postihlo i statky bývalého předsedy vlády v letech 1938 - 1939 v Miloňovicích. Zkonfiskovány byly 1. července 1945 a půda byla přidělena malým zemědělcům nebo zemědělským dělníkům. ¹¹⁰ O obytnou vilu v Bažantnici se 21. prosince přihlásila Česká Zbrojovka. Její sociální referent Krejza jednal se zástupci MNV Strakonice o přidělení objektů v Bažantnici mimo polního hospodářství pod národní správu tohoto podniku. Žádost byla zdůvodněna tím, že vila byla zčásti zařizována i pro bývalého vojenského ředitele ČZ dr. Linhardta, a tudíž při stavbě šla část materiálu a pracovní síly k tíži podniku. Za vhodnou osobu na místo národního správce byl navržen úředník ČZ Ing. Josef Mezera. MNV odpověděla 28. prosince s tím, že žádosti nelze vyhovět vzhledem k faktu, že národní správa musí být zavedena nad celým objektem a nikoli nad jeho jednotlivými částmi. ¹¹¹

ONV na své schůzi dne 1. září 1945 řešilo otázku parcelace lesů po Němcích v Horažďovickém okrese, ve které by přednostní právo měl mít stát, následně okresy a

pak obce. ONV se shodlo, že budou vytvořeny komise, které ke každému případu zaujmou stanovisko. Při řešení každého případu budou vždy přítomni zástupci státu, okresu a obce. Dále se ONV shodl, že utvoří komisi lesnicko-dřevařsko-mysliveckou, která by tyto otázky řešila přímo, a také, že sám ONV by měl vypracovat plánec, do kterého by zahrnul všechny lesní komplexy, o které by měl zájem. Během řešení této otázky zazněla i informace, že se v dohledné době chystá parcelace zabaveného velkostatku v Oselcích, ke kterému náleží ovocné sady. Původní majitel, ani datum konfiskace ovšem nepadlo. ¹¹²

Další osobou, která byla u ONV Strakonice v nemilosti, byl baron Hildbrant, který sídlil v Oseku. Na plenární schůzi ONV ze dne 9. června 1945 se o něm strhla menší diskuse. Zaznělo v ní mimo jiné, že baron se stýkal s Němci, jezdil s nimi na hony a měl styky s Oberlandratem. Během této diskuse došlo k poměrně ostré výměně názorů mezi členy ONV Jílkem a Schierem. Jílek navrhoval, že jako důvod ke konfiskaci Hildbrantova majetku postačí podezření z kolaborace, navíc přijde-li vyšetřování s nějakými důkazy, nebude možné proti jmenování národního správce cokoli namítnout. Schier protestoval s tím, že Hildbrant nebyl kolaborantem, že není důvodu k ustanovení národní správy na jeho zámku. Hájil tento rod s tím, že se vždy cítili Čechy, poukázal na to, že také v Čechách studovali, a že německé státní občanství přijal Hildbrant z Blatné pod nátlakem. Bezpečnostní referát byl následně pověřen prošetřením chování barona Hildbranta v době okupace. ¹¹³

V okrese v té době bylo na 365 menších či drobných průmyslových, živnostenských a obchodních podniků. První seznam udává 28 koloniálů, 17 obchodů s potravinami, 3 obchody s ovocem a zeleninou, 1 uzenářství, 1 pekařství-krupařství, 1 prodejnu cukrovinek, 1 pekařství, 13 prodejen tabáku, 2 železářství, 2 prodejny konfekce a 19 prodejen textilu a 4 galanterie, 3 výrobci obuvi, 4 výrobci klobouků, 2 výrobci kožišnického zboží a 1 výrobce pleteného zboží, 2 výrobci elektropotřeb, 1 prodejnu domácích potřeb, 1 prodejce květin, 1 sklenář a 1 prodejce skleněného zboží, 5 drogerií, 1 prodejce součástek, 1 prodejce autosoučástek, 1 prodejce jízdních kol, 1 prodejce papírových potřeb, 1 klenotnictví, 3 hodinářství, 9 prodejců uhlí, 3 knihkupce. Na druhém seznamu figurují např. 4 kovářství, 13 pekařství, 4 mlýny, 15 truhlářství, 1

soustružnictví, 20 holičství, 3 kolářství, 1 svrškař, 17 obuvnictví, 2 zámečnictví, 3 autodílny, 1 pilníkář, 3 strojírny, 1 vahárna, 1 sekernictví, 1 výrobce dřevěných pantoflů a 1 výrobce umělých květin, 22 řeznictví, 1 prádelna, 1 drogerie, 1 čalouník, 2 sadařství a 6 zahradnictví ad. ¹¹⁴

Pouze 5 ze všech těchto podniků a obchodů bylo ve vlastnictví Němců. Jednalo se o obchod s ovocem a zeleninou Emilie Habady, prodejnu textilního zboží Franze Kutschery, prodejnu domácích potřeb Zikmunda Kohna – tyto podniky byly po květnu 1945 zkonfiskovány majitelům coby „majetek zrádců“, nebyly v provozu a čekaly na přidělení národního správce. Obchod s textilem-galanterii Wilhelma Schaffa pak zdědil původní majitel Ehrmann a obchod s uhlím Rudolfa Strnada byl přidělen Františku Krajkovskému bytem na Palackého náměstí ve Strakoniciích. Jediný majitel živnosti českého původu byl v té době zajištěn jako politicky nespolehlivý. Jednalo se o pekaře Zdeňka Jaroslava. ¹¹⁵

Několik dalších jmen se objevuje v zápisu ze schůze ONV ze dne 5. července 1945, kde je stručný seznam v té době již zavedené národní správy. František Bublík, obyvatel Volyně, který byl zadržen i se svou manželkou ihned po odjezdu Němců z města, známý místní kolaborant, který např. rozvíjel styky s gestapem, pochopitelně o veškerý svůj majetek přišel. Prozatímně byl správcem jeho majetku jmenován Ing. Pacovský. Dále se v zápisu objevuje jméno Fantl, taktéž z Volyně, ovšem není zde nic blíže specifikováno, stejně jako jméno Gurke, ke kterému ovšem není připojena žádná jiná dodatečná informace. Seznam je zakončen zmínkou, že pod národní správu přešlo i několik dalších firem ze Zdíkova a Střelských Hoštic. ¹¹⁶ Na sklenářský obchod Františka Egra navrhlo MNV Strakonice zavést národní správu, přičemž František Šimůnek, sklář, bytem ve Strakoniciích čp. 65/I se měl stát národním správcem. ¹¹⁷

Nízký počet podniků s německými majiteli, kteří byli po květnovém osvobození drženi v internaci po nějakou dobu a posléze deportováni nazpět do Německa, ve Strakoniciích dokládá fakt, že obyvatelstvo města bylo z velké části tvořeno Čechy a že německé etnikum zde představovalo menšinu. Strakonice také, na rozdíl např. od Vimperka, kde byla situace opačná, neleží přímo v pohraničním pásmu, ani nebyly

součástí tzv. Německých Sudet, které na základě mnichovského diktátu byly Československu v roce 1938 odejmuty.

Na závěr této kapitoly je třeba uvést, že v rámci jednotlivých referátů ONV Strakonice připadala národní správa v oblasti průmyslu, obchodu a živnosti na starost Jílkovi, v zemědělství Bízkoví, domy a drobný majetek Lipšanovi, peněžní podniky Ing. Hušákovi. Tak to uvádí zápis z plenární schůze ONV ze dne 23. června 1945.¹¹⁸ Za národního správce židovských nemovitostí byl rozhodnutím Okresního soudu Strakonice ze dne 1. prosince 1945 Eduard Chmel. Soud se odvolal na dekret presidenta republiky ze dne 19. května 1945 čís. 5 Sb. z. a n.. Nutno poznamenat, že Eduard Chmel rovněž vykonával funkci národního správce domů německých a kolaborantských.¹¹⁹

8. Konfiskace majetku Němců a kolaborantů

Ve fondu ONV Strakonice se k tomuto tématu nalézají poměrně mnoho materiálů. Jedná se ale z velké části o soupisy všech věcí, které byly zadrženy osobám odejmuty, tj. kompletní soupis majetku v zajištěných bytech, nebo uvádí jména žadatelů, kteří podali žádost do kanceláře zabaveného majetku, a seznam věcí, o jejich prodej MNV Strakonice žádali, případně co jim nakonec bylo umožněno odkoupit. Materiály nicméně, ač samy o sobě nepříliš výřečné, poskytují zajímavé informace. Do jisté míry totiž specifikují otázku, kdo byl ve Strakonících v květnu 1945 zajištěn jakožto kolaborant, a uvádí jména některých místních Němců, kteří byli o svůj majetek připraveni prezidentskými dekrety, což není k nalezení v dalších archivovaných materiálech. Přesná data konfiskací ovšem chybí.

Byt v domě čp. 133/II ve Strakonících byl odebrán původnímu majiteli Karlu Paškovi i s veškerým nábytkem podle § 1 konfiskačního dekretu. Antonínu Havlanovi, bytem ve Strakonících 369/1 byl zapůjčen otoman, kamínka, stolička, lavička, záclony, obraz a nízká kuchyňská skříňka. Aloisii Václavíkové, bytem ve Strakonících č. 76, byl zapůjčen pletací stroj. Františku Duškovi, bytem Strakonice 470, zapůjčil MNV Strakonice 3 postele, kredenc, stůl, 2 židle, 2 skříně, toaletu se zrcadlem, lavičku, trojdílnou matraci a slamník. ¹²⁰

Další osobou, kterou konfiskace postihla, byla p. Pacholíčková. Není uvedeno ani křestní jméno ani adresa. Její rádio značky Telefunken bylo poskytnuto Janu Kostěncovi (adresa rovněž chybí). ¹²¹

Byt byl zkonfiskován i Marii Novákové, která žila na adrese Šumavská 326, Strakonice II.; kompletní seznam předmětů nalézajících se v bytě byl vypracován 25. května 1945. Na základě rozhodnutí MNV Strakonice ze dne 3. září 1945 připadl nábytek a kompletní zařízení bytu Bohumile Čistotové-Domorázkové, bytem Strakonice čp. 20/I. ¹²²

Byt Josefy Němcové na Masarykově náměstí 145. /I. byl také konfiskován na základě § 1 konfiskačního dekretu. František Dušek, kterému byly přiděleny už některé věci zabavené Karlu Paškovi, získal na základě rozhodnutí MNV Strakonice kredenc, stůl, 4 židle a postel. Podle hlášení MNV Strakonice ze 7. února 1946 připadly 2 skříně, obraz Madony a 2 drátěnky Jaroslavu Vladařovi a 9. února pak další 2 skříně z majetku Josefy Němcové dostal František Bouša, Arnošt Škola pak nástěnné zrcadlo; Kopecká (křestní jméno není uvedeno) dostala 2 postele, stůl a štokrle. Josefa Němcová do svého někdejšího bytu vstoupila ještě 5. července za doprovodu p. Malého, aby si odnesla oblečení, nějaké přibory, nádobí a další drobné předměty, vše, co jí mělo být ponecháno. ¹²³

V Máchově ulici zůstal volný byt po zadrženém Němci Ing. Wittnerovi. Soupis jeho majetku proběhl 12. prosince 1945. Ještě předtím se odehrál incident, zahrnující dva příslušníky americké posádky ve Strakonících, kteří tento byt dočasně obývali. Podle výpovědi obyvatel domu č. 610/Máchova I si přivedli 23. června ve večerních hodinách do bytu tři německá děvčata z internačního tábora. Hluk se ozýval po dobu jedné hodiny (mezi 11. a 12. hodinou večerní), ale nikdo přesně nevěděl, kdy Němky z bytu odešly. Následujícího dne, tj. 24. června, přivezli si další transport tří děvčat ve věku 14 – 16 let. Pobyli s nimi v bytě po Ing. Wittnerovi a v sousedním bytě po p. Pohlovi až do rána 25. června. Oba byty byly nalezeny otevřené, se zbytky jídel a přibory pro pět osob. Kuchyně ve Wittnerově bytě byla předtím úředně zapečetěna a věci v ní, které v té době nebyly zatím sepsány, byly při kontrole 25. června vystěhovány do předsíně, takže místnost samotná byla v podstatě vyklizená. Byt byl posléze uzamčen a klíč k němu odevzdán. Ačkoli bytová komise přidělila tento byt prof. Krásovi, ten se do něj nemohl kvůli Američanům nastěhovat. Úřadovna zabaveného majetku proto žádala MNV Strakonice, zdali by nevyzvala americké vojíny, aby se nastěhovali do vedlejšího bytu, čímž by se tento problém vyřešil. ¹²⁴

Adolf Wernecke, vrchní inženýr Strakowerke, byl dalším ze zajištěných při květnovém povstání. Jeho byt se nalézal na adrese Strakonice 619/I. Z jeho majetku MNV Strakonice rozdělila rádio značky Siemens, které dostal Jaromír Jonáš; sekretariát KSČ dostal skřín, 2 postele, 2 peřiny, 4 polštáře, 1 stůl, 2 židle; Karel Brabec, bytem

Strakonice 143/I, mycí stůl; J. Masák, bydlící ve stejném domě jako Wernecke, získal dětskou postýlku se slamníčkem; Kostělec získal 2 židle a Kuneš (u obou chybí jak křestní jméno, tak adresa) postel, 3 matrace, stůl, umyvadlo a židli; J. Macner, bytem Strakonice 614/I, získal do vlastnictví dětský kočárek, původně náležející k majetku Adolfa Werneckeého. Dne 14. června dostal předseda MNV Strakonice Jan Vondrys 2 klubovky. ¹²⁵

Další dva Němci postižení konfiskacemi byli Ondřej Muhr a Rudolf Schneibe. Celý nábytek posledně jmenovaného byl zajištěn a restituován původnímu majiteli štkpt. Vlasatýmu, bytem Strakonice II., Třída 5. května. ¹²⁶

Dalším Němcem, který byl v květnu 1945 zatčen a jeho byt zkonfiskován, byl Ing. Ignác Uhl, který předtím žil na adrese Strakonice II., Zátková ulice č. 129. Soupis všech předmětů a kusů nábytku, které se v bytě nacházely, vypracovali dne 1. června 1945 Vlasta Sokolová, František Štětina a Josef Dvořák. ¹²⁷ Ing. Uhl (narozen 19. prosince 1895) byl dne 26. února 1946 popraven v Písku na základě retribučního dekretu č.16/45 Sb. ¹²⁸

Eduard Kovařík, žijící na adrese Strakonice II/129, zaslal na MNV Strakonice žádost o možnost odkoupit za přijatelnou cenu nepřátelský majetek, který mu byl v té době již zapůjčen do užívání, a také aby věci, které již mu byly dány či prodány dříve, mu byly právoplatně ponechány. Sám uváděl, že strávil celkem 5 let v nacistických lágrech. Od října 1938 byl členem ilegální KSČ, od dubna 1939 byl okresním vedoucím ilegální KSČ ve Strakonících. Zatčen byl 3. července 1940 a 26. listopadu 1941 odsouzen k 3 letům vězení v koncentračním táboře Flessenburg. Řada jeho věcí (např. radiopřijímač nebo elektrický gramofon, knihy apod.) mu byla zabavena po zatčení. Věznění přežil, ale domů se vrátil ve velmi zbídačeném stavu. Stalo se tak 9. května 1945. Před zatčením pracoval jako vrchní číšník s příjmem 3 200,- Kčs měsíčně. Po návratu strávil 9 týdnů v sanatoriu kvůli tuberkulóze a nervové poruše, nebyl schopen nastoupit do bývalého zaměstnání (jeho pracovní neschopnost trvala do 31. ledna 1946), takže od 1. Února 1946 nastoupil jako redaktor Rudého práva. Svou žádost podpořil ještě uvedením své sociální situace – měl rovněž dlouhodobě nemocnou ženu, 5 dětí,

příčemž nejstarší syn byl stížen tuberkulosou pravého kolenního kloubu. Takováto žádost od bývalého politického vězně nebyla pochopitelně nic neobvyklého, nebyla zdaleka jedinou, kterou by MNV Strakonice obdrželo. V posledním odstavci je nicméně zmínka o tom, že do své žádosti opomněl zahrnout elektrickou pečicí tříhalířovou plotnu (výrobek firmy AEG) z majetku zadrženého ing. ČZ Teyslera, který v té době čekal na líčení u mimořádného lidového soudu v Písku (začátek byl stanoven na 5. dubna 1946) kvůli zločinům uvedeným v retribučním dekretu č.16/45 Sb. Z rozhodnutí MNV Strakonice ze dne 21. ledna 1946 byl požadovaný elektrospotřebič žadateli zapůjčen. Žadatel v té době už nějaký čas bydlel v bytě po Ignáci Uhlovi, kam mu bylo umožněno se nastěhovat už 4. června 1945.¹²⁹

Dále se v materiálech objevují soupisy majetku německé příslušnice Tůmové (křestní jméno neuvedeno), nalézajícího se na adrese Strakonice II., Zámek č. 1, který byl prohlédnut a sepsán 16. května 1945 Josef Kovářem, Františkem Štětinou a Josefem Dvořákem. Richard Thienel přišel o svůj byt na Volyňské ulici, část jeho vybavení byla dána k dispozici Al. Švihovcovi - jednalo se o rozkládací stůl, skříň se zrcadlem, kredenc, psací stůl, lustr (báň) – část si mohl Thienel odnést s sebou do nového bytu, jehož adresa ovšem není specifikována. Pořízen byl také soupis majetku v bytu pana Tibitancera, který se nalézal na adrese Komenského 105, stalo se tak 1. září 1945.¹³⁰

František Tauscher bydlel na Třídě Maršála Stalina 187/I, záhy po osvobození byl ale zatčen a jeho majetek zkonfiskován na základě § 1 konfiskačního dekretu. Antonín Čumpelík (Strakonice 50. /I.) získal z Tauscherova majetku mycí stůl, Anna Mayerová (Strakonice 187. /I.) dětské lyže, Emilie Rabová (Strakonice 308. /I.) dětskou postýlku, inspektor pojišťovny Josef Brabec kuchyňské hodiny (byly mu vydány 19. ledna 1946). Další potvrzení o zapůjčení majetku původně Tauscherova do rukou jiných osob, sdělují, že z rozhodnutí MNV Strakonice obdržel dne 27. srpna 1945 Otto Trešer (Strakonice, čp. 82/I) do užívání 2 postele, 2 skříně, stůl, 4 židle, toaletní stolek, 2 noční stolky, 6 kusů matrací, obraz, 2 úzké koberce, vaříč, konsoli a ledničku; dále že Tomáš Králek (Strakonice 213), získává od 10. září 1945 do svého držení 2 křesla, malou stoličku, pokojový stolek, toaletu (se sklem na jedné straně rozbitým), sošku a toaletní soupravu, 2 postele s perovými vložkami a matracemi, 2 noční stolky, otoman s dekou,

2 konzole bez záclon a 2 šatníky. Dne 8. listopadu 1945 nechalo si MNV Strakonice vypracovat také soupis prádla a šatstva, které se v bývalé domácnosti Tauscherů nacházelo. ¹³¹

Zabavení a soupis majetku Ing. Jana Teislera se odehrálo 5. června 1945, jeho byt se nacházel v Zátkově ulici 118/II. Jeho majitel byl v té době zajištěn. Jeho manželka Helena Teislerová (narozena 29. října 1913 v Horažďovicích) se 13. července dostavila na služebnu Bezpečnostní policie a uvedla, že byla 2. června zajištěna z příkazu NV jakožto manželka německého příslušníka, pod dohledem byla držena do 6. června, kdy byla předána do nemocnice. V nemocnici pobyla do 16. června. Jejich byt byl mezitím úředně zapečetěn jako národní majetek. Poté se dočasně ubytovala u své matky Barbory Vojíkové (Strakonice II/75) a její bratr Emanuel Vojík podal za ni žádost o propuštění a uvolnění bytu. Ve stejný den, kdy byla propuštěna z nemocnice, šla se v doprovodu sestry Anny Šálkové podívat na zkonfiskovaný byt. Uvnitř prý byli přítomni major a kapitán americké armády, vše bylo zpřeházené a řada věcí (šatstvo, prádlo, skvosty). Seznam chybějících věcí předala na policii, stejně tak i žádost o vyšetření, kde se věci nalézají, protože byly podle ní nepostradatelné a nutné k chodu domácnosti. Vyšetřovací zpráva z 19. července konstatuje, že věci, které Helena Teislerová uvedla jako chybějící, se při soupisu majetku Jana Teislera v bytě nalézaly, nicméně že byt byl přidělen k obývání příslušníkům americké armády, kteří nechali vše kromě nábytku naházet do sklepní chodby. Úklid byl proveden osobami, které tím Američané sami pověřili a nikdo z místních je neznal. Helena Teislerová si předměty ze sklepa odnesla do kuchyně zajištěného bytu, která jí byla povolena k obývání. V bytě takto živořila do prosince, neboť 27. prosince 1945 zaslal MNV Strakonice na oddělení pro zabavený majetek své rozhodnutí o tom, že byt obdržel do nájmu Václav Weber, tudíž aby veškerý nábytek v něm převzalo do úschovy, protože byl již dříve zajištěn pro MNV. Soupis jejího aktuálního majetku byl proveden 17. prosince. ¹³²

Ze zápisu 1. plenární schůze obnoveného ONV z 19. července 1946 lze vyčíst jména kolaborantů, kterým byl ve Volyni z rozhodnutí ONV Strakonice zkonfiskován majetek. Majetek Jaroslava a Marie Rodových, Jiřího Roda, Václava Šulce, Alexandra Baslera, Marie Blechingerové, Jana Gáblíka, Viléma Hoffmana, Marie Krowické, Jana

Novotného, Hildy Šramlové a další majetek neznámých Němců byl jednomyslně schválen ke konfiskaci. Rozhodnutí o majetek jistého Mlse (křestní jméno není uvedeno) bylo odloženo a spisy poslány MNV Volyně. Stejně tak rozhodnutí o majetku Anny Nesvedové bylo odloženo, protože spisy týkající se jejího případu byly v té době u veřejného žalobce v Písku.¹³³

Dne 30. července 1945 vypracovali znalci František Kubo a Miroslav Stříbrný společně se zástupcem MNV Josefem Kahudou a zástupcem ONV Brušákem seznam zabaveného zboží, které bylo vyrobeno ze stříbra nebo nepravých kovů, samo o sobě mělo nevysokou cenu, ale hodnotou svého provedení ji vysoce převyšovalo. Všechny tyto předměty byly pro roztavení naprosto nevhodné. Znalci navrhli, že by zboží mělo být ponecháno ve vlastnictví MNV, a to aby rozhodlo, jak s věcmi dále naložit. Silně se ale postavili proti možnosti předměty zničit. Byly poměrně nedávno zhotovené a dobře zachované, přičemž jejich hodnota (hodnota práce) převyšovala asi třistanásobně cenu kovu. Znalci navrhli možnost pozvat zájemce z řad místních obchodníků, se kterými by se MNV dohodl na odkupní ceně. Všechny předměty (jejich seznam i s určenou cenou k nalezení v textové příloze) ovšem byly jako zapečetěny balík předány do úschovy u Městské spořitelny. Dva její zaměstnanci (Nedvěd a Schmaterová) potvrdili převzetí balíku 7. srpna 1945. Pro ilustraci uveďme, že se jednalo například o drobné náramkové přívěsky ze stříbra, kolierky ze stříbra, stříbrnou šestidílnou toaletní soupravu, stříbrný náhrdelník a náramek, stříbrný náhrdelník s tyrkysy, dále stříbrné přívěsky a řetízky, brože, pozlacené prsteny, prsteny s nepravými kameny, stříbrné pudřenky ad.¹³⁴

Na závěr budiž řečeno, že celková hodnota financí a majetku zabaveného Němcům v květnu a červnu 1945 na základě § 1 konfiskačního dekretu (viz též kapitola 3) byla ve výši 2 500 000 Kčs, hodnota šperků a jiných cenností ve výši odhadované na 20 000 000 Kčs, z bývalého Wehrmachtu pak byl získán obnos asi 25 000 000 Kčs a byl uložen u městské spořitelny. Uvedené příklady jsou k dohledání ve fondu MNV Strakonice. Nejedná se ovšem o kompletní soupis všech osob, které konfiskace majetku v době prvního roku existence samostatného povalečného Československa postihly. Mohou ovšem posloužit jako ilustrace toho, jak tzv. znárodnění majetku Němců (Němců, Maďarů a kolaborantů) probíhalo v praxi. Některá rozhodnutí o konfiskaci,

často spojená i se zavedením národní správy na zabavený majetek, vyústila i v právní spory - zejména v případech, kdy zodpovědné orgány konfiskaci schválily, ačkoli chyběly jasné důkazy usvědčující majitele z kolaborace-, které ovšem přesáhly časové období, na které se tato práce soustředí, a tudíž v ní nejsou reflektovány.

9. Parlamentní volby v květnu 1946

Výsledky voleb v politickém okrese Strakonice

Velmi přesné údaje o výsledcích parlamentních voleb konaných v Československu v neděli 26. května 1946 jsou k nalezení v zápisu z plenární schůze ONV konané 30. května téhož roku. Na Strakonickém okrese bylo v době konání voleb celkem 45 833 voličů, z toho 21 986 mužů a 23 847 žen. I zde dosáhla nejlepšího volebního výsledku KSČ, která získala celkem 17 959 hlasů, což činilo 43.1%. Druhého nejlepšího výsledku dosáhla v okrese strana lidová, která měla celkem 11 406 hlasů, což bylo 27.3%. Následovali národní socialisté se 7 393 hlasy, v procentuálním počtu 17.8%. Nejhorší výsledek zaznamenali sociální demokraté, pro ty se vyslovilo jen 4 721 voličů, což činilo 11.3%.¹³⁵ Stejně pořadí stran vyplynulo i po sečtení hlasů v celém kraji – KSČ získala 113 998 hlasů, strana lidová 64 424 hlasů, národní sociální strana 65 412 hlasů a sociální demokracie 32 285 hlasů.¹³⁶

KSČ získala poměrně výrazné prvenství, stejně jako tomu bylo jinde v Čechách. V tomto směru volební výsledky v politickém okrese Strakonice nijak nevybočují z celostátní povolební situace. Navíc významnou složkou obyvatelstva Strakonice, jakožto okresního města s nejvyšším počtem obyvatel, byli právě dělníci. Tudíž v tomto směru není výrazné vítězství komunistů překvapivé. Bylo by ovšem neopodstatněné tvrdit, že lidé, kteří odevzdali svůj hlas pro KSČ, byli pouze příslušníky dělnické třídy. Zajímavé je ale všimnout si poměrně slabých výsledků sociální demokracie, která nedokázala levicové voliče přitáhnout v takové míře jako komunisté. Velmi dobrý výsledek zaznamenala strana lidová, což lze přičítat skutečnosti, že zde do jisté míry přetrvával vliv Beranových agrárníků. Agrární strana ovšem v této době již neexistovala, tudíž se pro její bývalé voliče (hlavně zemědělce a obyvatele venkova) jevil program strany lidové jako nejpřijatelnější alternativa. V tomto směru tedy usilovné předvolební aktivity KSČ, cílené právě zejména na venkov, nebyly úspěšné.

Výsledky voleb v okrese se pochopitelně promítli i do rozložení politických sil v ONV a MNV Strakonice (viz níže).

Obnovený ONV

První plenární schůze obnoveného ONV se odehrála 19. července 1946. Účastnilo se jí 29 členů ONV a rada Mostecký jako přednosta úřadu. Na programu bylo po úvodních zprávách předsedy ustavení rady, stanovení počtu členů jednotlivých komisí a ohlášení jejich členů.¹³⁷

Na schůzi Národní fronty se rozhodlo o přidělení referátů. Schválen byl tento návrh: do čela presidia byl vybrán národní socialista Adolf Mráz, samosprávný a finanční referát připadl Vítu Paroulkovi coby zástupci KSČ, referát živností, obchodu a průmyslu Leopoldu Hejdukovi z KSČ, referát vnitro Rudolfu Vaníčkovi za stranu lidovou, vyživovací referát Janě Pavlíčkové, člence KSČ; zásobovací referát sociálnímu demokratovi Karlu Smolkovi; referát techniky a dopravy Františku Listopadovi ze strany lidové; referát zemědělský a družstevnický Františku Lognerovi z KSČ; referát zdravotní a sociální Františku Hájkovi ze strany lidové; školský a kulturní referát získala strana národně sociální, konkrétně její zástupce JUDr. M. Haramule; leso-hospodářský referát dostal komunista Janu Baron.¹³⁸

Po určení rady ONV přišlo na řadu stanovení počtu členů jednotlivých komisí. ÚRO žádalo, aby v každé z nich byl přítomen jejich zástupce. Takovýto požadavek neměl ale oporu v zákoně. Nicméně někteří členové komisí byli zároveň i členy ÚRO. Národní fronta se usnesla, že všechny komise mimo těch obligatorních budou 5ti členné včetně referenta a že v nich budou zastoupeny všechny politické strany. Výjimky tvořily komise leso-hospodářská, která měla mít 6 členů. Bylo stanoveno, že 2 místa v této komisi získají zástupci Jednotného svazu českých zemědělců, 2 místa zástupci Svazu myslivosti, 1 místo obsadí zástupce České myslivecké jednoty a zbývající jedno místo případně zástupci Spolku chovatelů loveckých psů. Komise trestní a nalézací měla mít 4 členy, přičemž za jednoho z nich byl navržen JUDr. Otto Seitz.¹³⁹

Obnovený MNV

Na základě výsledků voleb došlo k obměně dosavadního MNV na tzv. obnovené MNV. Ustavující schůze se konala 12. července 1946 od 19. hodiny v zasedací síni MNV v radnici čp. 1/I. Hlavním předmětem schůze byla volba složek MNV podle § 12 vl. nař. č. 120/1946 Sb. a podle směrnic ministra vnitra z 13. června, č.B-2541-13/6+46-II/2 uveřejněných v Ú.1.I, částka 104, běž.č.1422. Přítomni byli členové obnoveného MNV (viz textová příloha č. 12) a také Jaroslav Bolard, dosavadní předseda, a dva přidělení úředníci JUDr. Jan Cimrhanzl a Jarmila Mašková. ¹⁴⁰

Jaroslav Bolard zahájil schůzi o 19. hodině a vzal přítomné členy MNV do slibu podle § 2, odst. 2 směrnic, načež bylo překročeno ke jmenování členů komise, řídící volbu složek MNV/§ 2, odst. 2 směrnic. Politické strany zastoupené v MNV jmenovaly do této komise každá po jednom ze svých členů. Jmenovitě se jednalo o Františka Kubo za KSČ, Aloise Zelu za stranu lidovou, Jana Štěrbu za sociální demokracii a Josefa Staňka za stranu národně sociální. Posledně jmenovaný byl jako nejstarší člen komise určen za jejího předsedu. Jaroslav Bolard předal následně řízení schůze této komisi. Josef Staněk uvedl, že vzhledem k faktu, že více než polovina členů obnoveného MNV (34 z celkem 36) již složila slib a je přítomna, může dojít k volbě složek MNV, tj. předsedy, prvního náměstka a druhého náměstka předsedy, dále pak ostatních 12 členů rady MNV a také předsedů jednotlivých komisí MNV. ¹⁴¹

Obnovené MNV mělo celkem 15 komisí. Jednalo se o komisi národní správy o 5 členech, komisi živnostenskou taktéž o 5 členech, finanční komisi o 18 členech, bezpečnostní a kulturní obě shodně o 5 členech, volební komisi o 4 členech, zásobovací a likvidační o 5 členech, sociální a zdravotní o 5 členech, komisi pro obecní podniky o 5 členech, bytovou komisi o 5 členech, stavební o 13 členech, plánovací o 12 členech, dále personální, školskou a zemědělskou, všechny o 5 členech. ¹⁴²

Při volbě předsedy a jeho dvou náměstků žádná ze čtyř politických stran nevyslovila nárok na pozici prvního či druhého náměstka, bylo tedy rozhodnuto, že tato volba bude provedena na základě nadpoloviční většiny hlasů. Jaroslav Bolard byl

zvolen za předsedu MNV, JUDr. Karel Štětina za prvního náměstka a Fra. Antonín Voráček za druhého náměstka. Pro tyto osoby se vyslovily všechny přítomné hlasy. ¹⁴³

Dalším krokem byla volba zbývajících 9 členů rady MNV. Jelikož se žádné strany před volbou předsedy nesdružily, byla místa v radě přikázána jednotlivým stranám na základě jejich početního zastoupení v MNV, přičemž KSČ měla v té době 14 členů, lidová strana 6 členů, sociální demokracie 5 členů a národní socialisté 11 členů (jmenný seznam k nahlédnutí v textové příloze č. 8). Na základě této skutečnosti obdržela KSČ v radě 4 místa, strana lidová 2 místa, sociální demokracie 1 místo a národní socialisté 3 místa, čímž bylo obsazeno 10 míst a zbývajících 2 byla obsazena podle § 7 ost. 4 a 5 KSČ a národními socialisty. Ve výsledku tedy komunisté obdrželi 5 míst v radě MNV, strana lidová 2 místa, sociální demokracie 1 místo a národní socialisté 4 místa. ¹⁴⁴

Podle směrnic /§7/ byla pozice předsedy a jeho náměstků určena stranám, z jejichž řad byli zvoleni. Předsedou se tedy stal člen KSČ, první náměstek byl národních socialistů a druhý náměstek strany lidové. ¹⁴⁵

Následně bylo přikročeno k volbě dalších 9 členů rady, která proběhla na základě nadpoloviční většiny hlasů. KSČ získala 4 místa, z jejich řad byli zvoleni Josef Masák, Josef Krejčí, Emanuel Landsinger a Karel Zajíček; strana lidová získala 1 místo, zvolen byl její člen Petr Habersberger; sociální demokracie získala 1 místo, které obsadil Josef Kahuda; národním socialistům byla přiřknuta 3 místa, ta byla obsazena Josefem Staňkem, Rudolfem Doležalem a Ing. Jindřichem Novákem. ¹⁴⁶

Výsledky volby předsedů jednotlivých komisí přinesly následující výsledky. V čele komise právní a národní správy stanul národní socialista JUDr. Karel Štětina; předsedou komise živnostenské se stal člen KSČ Josef Masák, zrovna tak byl zvolen za předsedu komise finanční; předsedou komise bezpečnostní se stal člen KSČ Josef Krejčí; předsedou komise kulturní člen sociální demokracie Josef Kahuda, který byl zároveň zvolen i za předsedu komise volební; za předsedu zásobovací a likvidační komise člen KSČ Emanuel Landsinger; předsedou komise sociální a zdravotní člen strany lidové Fra. Antonín Voráček; předsedou komise pro obecní podniky národní socialista Ing. Jindřich Novák; Rudolf Doležel, taktéž národní socialista, byl zvolen předsedou komise

bytové; komisi stavební měl řídit komunista Karel Zajíček; do čela komise personální byl zvolen národní socialista Josef Staněk, přičemž byl zároveň zvolen i za předsedu komise školské; předsedou komise zemědělské se pak stal člen strany lidové Petr Habersberger. ¹⁴⁷

Nově zvolená rada MNV byla zmocněna zvolit si členy jednotlivých komisí podle stanoveného počtu. Tímto byla schůze ukončena. ¹⁴⁸

Závěr

Cílem této práce bylo prozkoumat politickou a ekonomickou situaci na území politického okresu Strakonice od osvobození po první poválečné parlamentní volby. V tom je práce ojedinělá, neboť – jak bylo řečeno v úvodu – žádná další práce s touto tematikou dosud nebyla publikována. Události národní revoluce jsou líčeny bez příkras a vzletného stylu, věcně a výhradně na základě studia pramenů. Snažil jsem se vyhnout schematizaci a ideologickému přibarvování toho, co se událo. Rozšířit by jistě šly podkapitoly o osvobození Volyně a Horažďovic, které představují spíše výzvu a podnět pro další badatele. Zrovna tak by bylo možno v zestručněné podobě uvést situaci na Strakonicku v průběhu let 1939 – 1945, což je období, kterým se tato práce nezabývá vzhledem k faktu, že bylo mnohokrát zpracováno (např. i v regionálním tisku, naposledy výstava Život za války v Muzeu Středního Pootaví).

Kapitola o vývoji ONV Strakonice na základě studia pramenů přináší obraz personálního složení tohoto orgánu s poukazem na to, jak se v průběhu jednoho roku měnilo. Ne vždy se ovšem podařilo dopátrat politickou příslušnost jednotlivých členů. Zápisy z plén ONV, které pro tuto kapitolu sloužily jako primární zdroj informací, toto ne vždy reflektují. Hodnocení činnosti ONV v jednotlivých etapách jeho rané existence je založeno na skutečných projevech odstupujících předsedů, které se dochovaly.

Kapitola o vývoji MNV Strakonice je koncipována poněkud odlišně. Ve fondech chyběly přesné informace o personálním složení, tudíž bylo logickým krokem spíše se orientovat na zmapování jeho činnosti, na vznik důležitých komisí a náplň jejich práce. Jsem si vědom nutnosti doplnit přesnější údaje o osobách v tomto orgánu působících, rád bych v tomto směru v archivním průzkumu pokračoval.

Téma válečných škod v zemědělství, průmyslu a obchodě, na majetku města Strakonice je zpracováno poměrně detailně. Kapitola vychází z dostupných údajů, které jsou obsaženy ve fondu MNV Strakonice. Do textové přílohy jsem zařadil

soupis poškozených zemědělců z některých obcí, které připsal na sekretariát MNV Strakonice odeslaly. U dalších obcí je uvedeno alespoň číslo osob, které se přihlásily o náhradu škod. Materiály samotné bohužel neobsahují údaje o tom, kdo z žadatelů byl nakonec odškodněn, zdali dostal tolik, kolik žádal, jak dlouho to trvalo atd.

Kapitola o veřejných akcích ve Strakonících do konce roku 1945 je založena výlučně na kronice města Strakonice. Hlavním cílem bylo ukázat, jak se ihned po válce ve městě začínal vzmáhat veřejný a kulturní život.

Národní očista je tématem závažným a dost dobře zdokumentovaným. Mohlo by se zdát, že je mu v práci věnováno málo prostoru. Všechny důležité případy, které mimořádný lidový soud ve Strakonících či trestní komise ONV řešily, jsou v práci zaznamenány. Možnost rozšíření v daném časovém rozsahu skýtá proces s Ing. Ignácem Uhlem, který byl ovšem veden u mimořádného lidového soudu v Písku, kde byl také vykonán trest smrti, a proto se jím ve své práci detailněji nezabývám.

Konfiskace majetku zabírá ve fondu MNV Strakonice celých 10 kartonů. Je třeba si ale uvědomit, že pouze část z toho se věnuje případům z let 1945 – 1946, velkou část potom tvoří zejména konfiskace poúnorové, jejichž vlna byla rozsáhlá a postihla daleko více osob než ta z let předchozích. Není cílem této práce podat podrobný přehled všech případů, kdy se MNV Strakonice rozhodl přikročit k zestátnění majetku, ani podávat detailní seznam všech osob, které takové rozhodnutí postihlo. Rozšíření v rámci daného časového období by bylo možné, ovšem jednalo by se spíše jen o rozšíření po stránce kvantitativní.

Kapitola o národní správě se zaměřuje na hlavní závody, ze kterých se na základě dekretů prezidenta republiky z října 1945 staly národní závody.

Závěrečná kapitola o květnových volbách roku 1946 čerpá číselné údaje o volebních výsledcích v politickém okrese Strakonice jednak z dobového tisku, jednak z fondu ONV, který se volbami pochopitelně velmi intenzivně zabýval. Výsledky voleb i jejich politické důsledky, tzn. přestavba odpovědných orgánů, jsou v práci popsány ve všech důležitých bodech. Možnost rozšíření spatřuji v zaměření

se na období krátce před samotnými volbami a náhledu do tiskovin, které poskytují poměrně dobrý obraz o tom, jak se KSČ snažila vyrovnat s přetrvávajícím vlivem agrárníků na jihočeském venkově.

Vzhledem k nutnosti držet se určitého rozsahu se tato práce zaměřuje na hlavní témata spojená s poválečným obdobím. Dvě témata zůstala mimo obsah práce a skýtají tak další možná pole výzkumu. Jedná se o téma obyvatel okresu židovského původu, kteří byli transportováni do koncentračních táborů a válečné roky nepřežili. Ve fondu ONV je zmíněno jen několik takových jmen i s daty a příčinami úmrtí. Dalším tématem by mohly být žádosti o udělení osvědčení o státní a národní spolehlivosti, kterých na ONV Strakonice v poválečném období přicházely stovky. Samostatným tématem by mohl být ústup oddílů generála Vlasova přes území okresu. Ve fondech ONV a MNV Strakonice o něm nejsou prakticky žádné zmínky. Zpracování tohoto tématu by vyžadovalo práci s pamětníky a obecními kronikami, které ovšem jakožto historický pramen mohou být poněkud zavádějící, protože jsou převážně dopisovány dodatečně.

Předkládaná práce je založena výhradně na materiálech SOKA Strakonice, tudíž neobsahuje detailnější informace o politické situaci ve Volyni a Horažďovicích. V tomto je možno práci doplnit a rozšířit, nicméně vše podstatné, co se v daném období odehrálo na okresní úrovni, je obsaženo ve fondu ONV Strakonice, což byl vrcholný orgán pro celý okres.

Abstrakt

DUNOVSKÝ M. *Situace v politickém okrese Strakonice v období od května 1945 do května 1946.*

Praha 2010. Bakalářská práce. Karlova univerzita v Praze. Pedagogická fakulta. Katedra dějin a didaktiky dějepisu. Vedoucí práce: PhDr. Lubor Václavů.

Klíčová slova: Strakonice, revoluce v květnu 1945, ONV Strakonice, MNV Strakonice, veřejné a kulturní akce ve druhé polovině roku 1945, válečné škody, národní očista, národní správa, konfiskace, volby v květnu 1946

Tato práce se primárně zabývá událostmi na území politického okresu Strakonice v období od května 1945 do května 1946. Hlavní důraz je kladen na témata jako osvobození města a okolí od Němců s dodatečnými informacemi o ústupu německých jednotek z Volyně a Horažďovic. Dále práce mapuje válečné škody, jak v zemědělství, tak v průmyslu a obchodu. Líčí vznik a raný vývoj ONV a MNV Strakonice se zvláštním zaměřením na období od května do prosince 1945 (reflektuje především personální změny a změny ve strukturách těchto orgánů). Práce nabízí i stručný přehled důležitých veřejných a kulturních akcí ve Strakonici jakožto ilustraci oživujícího se kulturního prostředí, které bylo v předchozích letech dušeno represemi totalitního režimu. Opomenuta nezůstávají ani témata národní očisty, tj. procesy se zrádci národa u mimořádných lidových soudů, konfiskací majetku a zavádění národní správy at' už nad velkými průmyslovými závody či nad malými živnostmi. Poslední kapitola je pak věnována prvním poválečným parlamentním volbám, jejich výsledkům a z nich vyplývajícím změnám v politickém životě okresu, tedy novému rozložení politických sil v ONV a MNV Strakonice.

Abstract

DUNOVSKÝ M. The Situation in the Political District of Strakonice in the Period between May 1945 and May 1946.

Key Words: Strakonice, the revolution in May 1945, ONV Strakonice, MNV Strakonice, the public and cultural events held in 1945, war damages, national purification, nationalization of industry, confiscations, the elections in May 1946

This thesis deals primarily with the events that took place in the political district of Strakonice in the period between May 1945 and May 1946. It focuses mainly on the major issues such as liberation of the town and its surroundings with supplemental information about the withdrawal of Germans from Volyně and Horažďovice. The thesis also explores the topic of war damages in agriculture, industry and business. It depicts how ONV and MNV Strakonice were established, it tries to give a picture of the early stages of their existence with a special focus on the 2nd half of the year 1945 (it reflects especially the changes in personal constitution and the still developing internal structures of those two authorities). The thesis also offers a brief overview of the public events that were held in Strakonice between May and December 1945, the aim is to illustrate the revival of the cultural environment that had been repressed by the totalitarian regime in the preceding years. Even the themes of national purification, i.e. trials of the so called national traitors, or conscripts of wealth and nationalization of huge industrial plants as well as small trades do not remain out of focus. The last chapter is concerned with the issue of the first post-war parliamentary elections that took place in May 1946 as well as with their impact on the political life in the district.

Seznam pramenů a literatury

Archivní prameny

Státní okresní archiv Strakonice

- fond ONV Strakonice, karton č. 1, karton č. 2, kniha č. 1

- fond MNV Strakonice, karton č. 21, karton č. 23, karton č. 24, karton č. 36, karton č. 39

Vydané prameny

- *Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946*, Strakonice 2005

Periodika

- *Jihočech* (1946)

Sekundární literatura

CVRČEK, Jan Zdeněk, *Strakonice: Město, lidé, osudy*, Strakonice 1989

Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005, ČSÚ, Praha 2005

MALOTA, Robert, *Město Strakonice*, Strakonice 2007

Malý lexikon obcí ČR, ČSÚ, Praha 2008

ŘÍHOVÁ, Ivana, *Strakoničtí a druhá světová válka, Vlastivědný sborník Strakonice, Kapitoly z historie města*, Strakonice 2002

ŠIMON Eduard, *Horažďovice: proměny města*, Horažďovice 2002

Internetové zdroje

- http://digi.ceskearchivy.cz/index_main.php?menu=3&lang=cs&doctree=1kjovpc&id=1246&page=1; navštíven 12. 5. 2010

- <http://www.czas.cz/?PageId=10003>; navštíven 10. 6. 2010

Textové přílohy

Textová příloha č. 1 – Členové revolučního MNV ¹⁴⁹

1. Jan Vondrys – dílovedoucí;
2. Josef Krejčí – uhlíř;
3. Jaroslav Furbach – účetní;
4. Václav Polívka – profesor;
5. Jan Šavrda – lékař;
6. Jan Marušák – poručík hospodářské služby;
7. Antonín Voráček – děkan;
8. Antonín Jirsa – rolník;
9. Josef Kahuda – odborný učitel měšťanské školy;
10. JUDr. Karel Štětina – advokát;
11. Jan Vyšata – rolník.

Textová příloha č. 2 – Složení revolučního ONV

Soupis členů revolučního ONV na základě zápisu z plenární schůze z dne 9. Června.¹⁵⁰
Mimo zmíněné členy se schůze účastnili také komunisté Brušák, Fiala, Vrtílka a sociální demokrat Kořán.

1. Karel Ruth – předseda, nestraník;
2. Karel Schier – I. místopředseda, komunista;
3. František Bízek – II. místopředseda, národní socialista;
4. Bohumil Bouda – referent pro zemědělství okresu Blatná, nestraník;
5. Alois Boltík – referent pro správu okresního jmění, nestraník;
6. František Broulím – referent pro obce okresu Strakonice, komunista;
7. František Hájek – referent pro správu státního majetku, nestraník;
8. Antonín Havlan – referent pro sociální věci;
9. Jaroslav Háza – referent pro hosp. techn. věci, nestraník;
10. Ing. František Hušák – referent pro finanční věci, nestraník;
11. Václav Jílek – člen užšího výboru a referent pro zpravodajství a tisk, komunista;
12. Václav Kopecký – referent pro obce okresu Volyně, sociální demokrat;
13. František Landa – referent pro samosprávu;
14. Alois Lipšan – referent pro náhradu škod, komunista;
15. Jan Masák – referent pro dozor nad očistou veřejného života, nestraník;
16. Jan Malý – referent pro bytové věci, komunista;
17. Adolf Sýkora – referent pro vojenské věci, komunista;

18. Karel Smolka – referent pro zásobování, sociální demokrat;
19. Vladimír Šulc – referent pro všeobecné hospodářské věci, nestraník;
20. František Tesař – referent pro obce soudního okresu Březnice, sociální demokrat;
21. Miroslav Treybal – referent pro věci kulturní, národní socialista.

Sekretariát výkonného výboru komunistické strany odeslal 12. července na ONV seznam straníků navrhovaných do blížících se voleb. Za členy byli navrženi:

1. Václav Jílek – učitel ze Strakonic;
2. František Fiala – dílovedoucí ze Strakonic;
3. František Brušák - úředník ČZ ze Strakonic;
4. Josefa Urbánek - rolník z obce Dolany;
5. poručík Karel Fišer z Horažďovic;
6. Josef Matoušek z Vrbice;
7. Alois Lipšan - dělník;

Jako náhradníci byli vybráni:

1. František Šída – dělník ze Strakonic;
2. Václav Broulim – topič ze Strakonic;
3. Jaroslav Malý – dělník ze Strakonic;
4. Karel Žipek – cukrář ze Strakonic;
5. Antonín Reiman – železničář z Hydčic;
6. Jan Smola z Volyně;
7. Václav Křešnička - rolník ze Střelských Hoštic.

Ze sekretariátu sociální demokracie dorazil na ONV seznam sepsaný 6. července, který obsahoval jména následujících kandidátů:

1. Karel Smolka – cukrář žijící v Katovicích;
2. Vojtěch Strejč, vrchní strážmistr v. v. z Horažďovic;
3. Václav Kopecký – pekař z Volyně;
4. Jan Maroušek – rolník z Jinína;
5. František Vošvrda ze Střelských Hoštic;
6. JUDr. Emil Kraut z Volyně;
7. Antonín Žáček – úředník v. v. ze Strakonic

Za náhradníky byli stranou navrženi tito lidé:

1. Josef Hrdlička - rolník bydlištěm v obci Čejetice;
2. Václav Šatra - dělník z Hejné;
3. Jaroslav Pihera - rolník z Černětic;
4. Eduard Kouba - úředník ČZ z Pracejovic;
5. Antonín Kůrka - penzista ČSD z Volyně;
6. Emanuel Bečvář - dělník z Horažďovic;
7. Josef Polena - trafikant žijící ve Velkém Boru.

Na kandidátní listině strany národně socialistické, která byla odeslána 16. července, je možno nalézt tato jména:

1. Miroslav Treybal – profesor státního reálného gymnázia ve Strakonicích;
2. František Bízek – rolník z Cehnic;
3. Jan Hadrava – státní cestmistr ze Strakonic;

4. František Blažek - úředník z Horažďovic;
5. Stanislav Křižan – hodinář z Horažďovic;
6. Adolf Mráz – ředitel měšťanské školy ve Volyni;
7. Stanislav Morávek – šofér ČMD z Volyně.

Za náhradníky byli určeni:

1. Jan Vojtišek – zřízenec okresní veřejné nemocnice ve Strakonících
2. MUDr. František Holovský – lékař z Horažďovic;
3. Josef Klíma – poštmistr z Volyně;
4. František Šatra – rolník z Mnichova u Katovic;
5. Jaroslav Cvach – majitel autodílny z Horažďovic;
6. Jan Vojta – odborný učitel z Volyně;
7. Jan Kapr – železniční zřízenec z Volyně.

Poslední stranou začleněnou do Národní fronty byla strana lidová. Její kandidátka byla odeslána rovněž 16. července a obsahovala jména:

1. Václava Malého – rolníka z Horažďovic;
2. Františka Hájka – stavitele z Volyně;
3. Františka Douši – rolníka z Radomyšle;
4. Bohumila Šímy – statkáře z Modlešovic;
5. Václava Kramla – odborného učitele z Branišova u Zdíkova;
6. Zdeňka Bouze – učitele ze Strakonic;

7. Karla Poláčka – rolníka ze Štěkně.

Za náhradníky vybralo vedení okresní organizace strany:

1. Ing. Jana Salajku – profesora hospodářské školy ve Volyni;

2. Františka Poustku – zahradníka z Horažďovic;

3. Václava Příba – rolníka z Brus;

4. Františka Tůmu – chalupáře z Němčic u Volyně;

5. Františka Protivu – tkalce z Volyně;

6. Roberta Šípa – dělníka z ČZ, žijícího ve Strakonících;

7. Josefa Heyduka – rolníka z Hradešic u Malého Boru.

1. presidium – Albert Prouza, poštovní tajemník z Předních Ptákovic;
2. finanční a samosprávní komise – Jan Beneš, účetní MNV Strakonice;
3. likvidační komise – Jaroslav Malý ze Strakonice;
4. bezpečnostní – Karel Malkovský, policejní poručík ze Strakonice;
5. zásobovací – Jan Souček, číšník ze Strakonice;
6. živnostenská – Vojtěch Prokeš, úředník okresního úřadu ochrany práce, bydlištěm ve Strakonicích;
7. technická – Adolf Poduška, technický úředník ČZ, Strakonice;
8. zemědělská – Jan Dvořák;
9. zdravotní – MUDr. František Kadeřábek, lékař všeobecné veřejné okresní nemocnice ve Strakonicích.

Za členy pléna byli zvoleni:

1. Fr. Benetka – výpravčí z Horažďovic;
2. Fr. Bízek – rolník z Cehnic;
3. Fr. Blažek – soudní asistent z Horažďovic;
4. Boh. Čefelín – cestmistr ze Strakonic;
5. Jan Dvořák – soustružník ze Strakonic;
6. Jan Hadrava – cestmistr ze Strakonic;
7. L. Heyduk – dílovedoucí ze Strakonic;
8. Vojtěch Hromádko – dělník ze Zářečí;
9. J. Chaloupský – kamnář z Volyně;
10. Ing. J. Chyška – úředník z Volyně-Podolí;
11. Václav Kopecký – tajemník z Volyně;
12. JUDr. Emil Kraus – advokát z Volyně;
13. František Listopad – stavitel z Horažďovic;
14. Jan Maroušek – rolník z Jinína;
15. Stanislav Morávek – šofér ČSD z Volyně;
16. Adolf Mráz – ředitel školy z Volyně;
17. Vít Paroulek – úředník ze Strakonic;
18. Václav Pihera – rolník z Jetenovic;

19. František Polanka – rolník z Brus;
20. Josef Průcha – obchodník z Újezdce;
21. Antonín Reiman – železničář z Velkých Hydčic;
22. Jan Řezanka – úředník ze Strakonic;
23. Jan Smola – obchodník z Volyně-Podolí;
24. Karel Smolka – cukrář z Volyně;
25. František Šída – dělník ze Strakonic;
26. Miroslav Treybal – profesor ze Strakonic;
27. Jan Vácha – rolník ze Štěchovic; Karel Valchář – úředník ČSD z Horažďovic;
28. R. Vaníček – major v. v. ze Strakonic;
29. M. Vlasatá – v domácnosti, Strakonice;
30. František Vošvrda – správce ze Střelských Hoštic;
31. Antonín Žáček – úředník ze Strakonic.

Za náhradníky byli vybráni:

1. Emanuel Bečvář – dělník z Horažďovic;
2. J. Benedikt – dělník z Horažďovic;
3. Zdeněk Bouz – učitel ze Strakonic;
4. Jaroslav Cvach – majitel autodílny z Horažďovic;
5. Miroslav Čapek – obuvník ze Strakonic;
6. Karel Havelka – zámečnický z Strakonic;

7. Josef Heyduk – rolník z Hradešic;
8. MUDr. Fr. Holovský – lékař z Horažďovic;
9. Josef Hrdlička – rolník z Čejetic;
10. Josef Kapr – železniční zřízenec z Katovic;
11. Josef Klíma – poštovní z Volyně;
12. Václav Klíma – cukrář z Volyně;
13. Eduard Kouba – úředník z Pracejovic;
14. Josef Kovařík – rolník z Leskovic;
15. Václav Křešnička – rolník z Dolního Poříčí;
16. Ant. Kůrka – zřízenec z Volyně;
17. Alois Lipšan - zámečník ČZ ze Strakonic;
18. Václav Malý – rolník z Horažďovic;
19. Fr. Mařík – rolník z Neuslužic;
20. Václav Peleška – soustružník ze Strakonic;
21. Jaroslav Pihera – rolník z Černětic;
22. Josef Polena – trafikant z Velkého Boru;
23. Fr. Poustka – zahradník z Horažďovic;
24. František Šatra – rolník z Mnichova;
25. Václav Šatra – dělník z Hejné;
26. Josef Šipan – kovář ČZ ze Strakonic;

27. Josef Šíp – dělník ze Strakonice;
28. Karel Teyšl – sladovník ze Strakonice;
29. František Tůma – rolník z Nemětic u Volyně;
30. Jan Vojta – odborný učitel;
31. Jan Vojtíšek – zřízenec ze Strakonice;
32. Josef Vrba – průvodčí z Volyně.

1. presidium – Smolka a Mostecký, sociální demokraté;
2. samospráva – V. Paroulek a Dr. Seitz, komunisté;
3. živnosti, repatriace a likvidace válečných záležitostí – Dr. Mayer a L. Hejduk, komunisté;
4. bezpečností – Tesař a Vaníček R., lidovci;
5. vyživovací a kontrolní – Říha a Fr. Listopad, lidovci;
6. zásobovací a trestní – Novák a V. Kopecký, sociální demokraté;
7. Technický – Ing. Straka a J. Hadrava, národní socialisté;
8. zemědělský – Ing. Kůla a Fr. Bízek, lidovci;
9. zdravotní a veterinární – Dr. Bayer, Dr. Motyčka a Ant. Žáček, sociální demokraté;
10. kulturní a školský – Adolf Mráz, národní socialista;
11. finanční – Fr. Šída a Urban, komunisté;
12. dopravní – Jindrák a Boh. Čefelín, lidovci.

V obci Buk Okresní zemědělská komise odhadla rozsah poškozené zemědělské půdy na 5- 25%. Přípis odeslala 23. května, přičemž za poškozené stanovila:

1. Františka Aleše – celkem bylo poškozeno 0,10 ha půdy, na které pěstoval žito;
2. Václava Bendu – celkem bylo poškozeno 0,08 ha půdy, na které pěstoval žito;
3. Františka Košku – poškozeno bylo 0,40 ha půdy oseté žitem, ovsem a jetelem a 0,10 ha půdy určené k pěstování brambor;
4. Tomáše Košku – poškozeno bylo 0,10 ha půdy, která byla oseta pšenicí a ovsem;
5. Václava Kubiše – poškozeno bylo 0,10 ha půdy, na které pěstoval žito;
6. Josefa Matulku – poškozeno bylo 0,05 ha půdy, na které pěstoval oves;
7. Eliáše Kubiše – poškozeno bylo 0,05 ha půdy oseté pšenicí a brambory;
8. Adolfa Vaněčka – poškozeno bylo 0,05 ha půdy, na které pěstoval jetele;
9. Rudolfa Šetku – poškozeno bylo 0,05 ha půdy, na které pěstoval ječmen;
10. Václava Jirouška – poškozeno bylo 0,10 ha půdy oseté jetelem;
11. Václava Zelenku – poškozeno bylo 0,10 ha půdy, na které pěstoval oves;
12. Jana Půbala – poškozeno bylo 0,10 ha půdy oseté pšenicí a ječmenem;
13. Tomáše Půbala – poškozeno bylo 0,05 ha půdy, na které pěstoval jetele;
14. Konráda Půbala – poškozeno bylo 0,05 ha půdy, na které pěstoval oves a žito;
15. Vendelína Důru – poškozeno bylo 0,10 ha půdy, na které pěstoval žito;
16. Ludvíka Růžičku – poškozeno bylo 0,05 ha půdy oseté ovšem.

V obci Kocelovice utrpělo újmu 9 zemědělců. Jmenovitě to byli:

1. Josef Janský – utrpěl škodu v rozsahu 50% na úrodě žita a ovsa;

2. František Fousek – utrpěl škodu v rozsahu 30% na úrodě žita a pšenice; také jeho pozemek určený k senoseči byl na 75% plochy poškozen;
3. Jan Krákora – utrpěl škodu na 40% výměry pozemku určeného k senoseči, dále na úrodě jetele v rozsahu 70%;
4. Jan Šadek – utrpěl škodu v rozsahu 50% na úrodě jetele; jeho pozemek k sečení trávy byl poškozen na 70% rozlohy;
5. Václav Ráž – jeho louka byla poškozena na 50% plochy;
6. Václav Radil – úroda ječmene a ovsa na jeho pozemcích byla poškozena z 20%;
7. Josef Král – 40% rozlohy pozemku určeného k sečení trav bylo poškozeno;
8. Václav Bláha – na svém pozemku pěstoval pšenici, zničeno bylo na 20% úrody.

Dne 27. května odeslala do Strakonice soupis škod také Místní zemědělská komise v Přední Huti. Celková rozloha zemědělských pozemků, která byla válečnými událostmi poškozena, činila 1,92 ha. Jako poškozené uvádí konkrétně následující osoby:

1. Antonína Sýkoru – na svém pozemku utrpěl škody na ploše 0,05 ha, což ve výsledku znamenalo úplné zničení úrody pšenice;
2. Stanislava Sýkoru – utrpěl maximální škody na pozemcích osetých žitem (zničená plocha zde činila 0,10 ha) a ječmenem (zničená plocha se rovnala 0,10 ha);
3. Františka Zemana – vlastnil celkem 3 pozemky, zcela zničena byla jeho úroda ječmene a ovsa (zničená plocha zde byla shodně vyměřena na 0,06 ha) a ztráty postihly také parcelu, kterou osel jetelem, její výměra činila 0,20 ha;
4. Josefa Janouška – na svých dvou pozemcích o shodné ploše 0,03 ha pěstoval oves a ječmen, úrody obou obilovin byly úplně zničeny;
5. Františka Majera – pěstoval pšenici na parcele o rozloze 0,09 ha; úroda byla zcela zničena;
6. Františka Petráče – bydlištěm v obci Zadní Hut'; pěstoval pšenici na pozemku o rozloze 0,15 ha; úrodu postihla úplná zkáza;
7. Stupkovou Barboru – osela svůj pozemek o ploše 0,25 ha jetelem; úroda této pícniny byla zcela zničena;

8. Josefa Dražana -- utrpěl ztráty o výši 50% na úrodě pšenice, kterou pěstoval na půdě o ploše 0,40 ha.

Obecní úřad Němětice informoval ONV Strakonice o tom, že v jejich obci byly poškozeny pozemky v majetku:

1. Františka Roda – na obou pozemcích, kam zasel ječmen, vznikla škoda v rozsahu 50% a 100% úrody;
2. Jindřicha Zíta – úroda ječmene byla poškozena z 30%, pšenice z 50% a louka byla zcela zničena;
3. Josefa Matuse – pozemek určen k sečení trav byl zcela zdevastován;
4. Boženy Boháčové – úroda ovsa zničena z 10%, jednalo se celkem o 4 ha půdy; další dva pozemky oseté ovsem utrpěly poškození ve výši 50% (v rozsahu 2 ha) a 100% (v rozsahu 1 ha); louka o výměře 0,3 ha byla zcela zničena;
5. Josefa Kozáka – jeho louka utrpěla škodu na 80% rozlohy (celková výměra byla 0,05 ha).

Soupis poškozených pozemků spolu s žádostí o náhradu osiva byl 29. května odeslán z Přechovic. Újmu zde utrpěli:

1. Jan Blažek – poškození postihlo 0,6 ha pozemku osetého brambory;
2. Stanislav Mikas – poškození postihlo 0,85 ha půdy oseté brambory, 0,20 ha půdy oseté směstkou a 0,1 ha půdy k pěstování lnu;
3. Františka Křišťanová – poškození postihlo 0,5 ha půdy oseté směstkem;
4. Jaroslav Kotrba – poškozeno bylo 0,40 ha půdy oseté směstkem;
5. Adolf Šťovíček – poškozeno bylo na 2 ha pozemku osetého směstkem;
6. Růžena Lencová – poškození stihlo 0,5 ha půdy určené k pěstování směstku.

V Radošovicích se k náhradě škod přihlásili:

1. E. Kalous – úroda žita poškozena z 50%;
2. Antonín Hejtmánek – úroda ovsa a pšenice poškozena z 50%;
3. Vojtěch Květoň – úroda žita a pšenice poškozena z 30%;

4. B. Sokolová – úroda pšenice a brambor poškozena z 40%;
5. Václav Novák – úroda ječmene a žita poškozena z 60%, úroda pšenice a ovsa z 40%, řepy z 100% a brambor z 40%;
6. J. Slavík – úroda ovsa a pšenice poškozena z 50%;
7. J. Hůrský – úroda žita poškozena z 30%;
8. J. Šula – úroda pšenice poškozena z 40%, ovsa a brambor z 20%;
9. B. Ouředníková – louka v jejím majetku poškozena v rozsahu 100% rozlohy;
10. Jan Típka – úroda žita poškozena z 50 %; louka pak v rozsahu 60% rozlohy;
11. František Šíp – úroda jetele poškozena z 60%, pšenice z 50%, ovsa z 60% a ječmene z 30%;
12. Jan Kloud – úroda pšenice poškozena z 100%;
13. František Kůs – úroda pšenice a žita poškozena z 50%, ovsa z 20%;
14. František Masopust – úroda žita poškozena z 50%;
15. J. Šlapák – úroda ovsa poškozena z 30%;
16. J. Bláha – úroda pšenice poškozena z 30%;
17. K. Lopatka – úroda pšenice poškozena z 50%;
18. K. Němcová – úroda jetele poškozena z 80%, louka pak poničena z 80% rozlohy;
19. Jan Němec – úroda jetele poškozena z 80%;
20. Jan Vokáč – úroda žita poškozena z 50%;
21. Jan Vaněček – oba pozemky, na kterých pěstoval žito, utrpěly škodu - jeden na 90% a druhý na 20% rozlohy; úroda ječmene a ovsa poškozena z 80%, nahlásil také škody na louce a lese ve svém majetku;
22. Jaroslav Rataj – úroda pšenice a žita poškozena z 90%, úroda brambor kompletně zničena.

V Přešťovicích bylo nejvíce poškozeno 8 zemědělců, kteří zcela přišli o kultury obilí a okopanin a sami neměli zásobu náhradních semen. Jednalo se o:

1. Josefa Ciboshe – zcela zničen byl jeho pozemek o rozloze 0,65 ha;
2. Františka Nováka – utrpěl vážné ztráty na úrodě brambor, ovsa a pelušky, celkem bylo poškozeno na 1,40 ha jeho půdy;

3. Emila Brázdu – 0,10 ha jeho půdy utrpělo škodu;
4. Emila Jungvirta – 0,15 ha bylo zničeno, pěstoval na ni pšenici;
5. Jana Kozlíka – pozemek, na kterém pěstoval oves a pelušku, byl poškozen, celkem bylo postiženo 0,70 ha jeho půdy;
6. Marie Koubovská – 0,56 ha její půdy utrpělo škodu;
7. Václav Kavka – na své půdě pěstoval žito, poškozeno bylo 0,20 ha.

Kompletní výčet všech poškozených zemědělců z této obce dále zahrnuje:

1. Jaroslava Kynkora – vlastnil pozemky, na kterých pěstoval oves (z celkové rozlohy 0,56 ha bylo zničeno 5%), pšenici (0,28 ha, 5%), ječmen (0,35 ha, 5%), další pozemek osetý taktéž ječmenem ale o výměře 1 ha byl poškozen rovněž z 5%, dále pak dva pozemky oseté žitem, z nichž jeden o výměře 1,05 ha utrpěl škodu na 70% této rozlohy, další pak o výměře 0,35 ha byl poničen z 5%, v jeho majetku byla i louka o rozloze 0,28 ha, celkem 25% této rozlohy bylo poničeno;
2. Annu Rychtářovou – vlastnila pozemek sloužící k pěstování brambor, měl rozlohu 0,20 ha a byl poškozen z 20%; další dva pozemky o shodné rozloze byly určeny k pěstování žita (poškozeny z 25%) a dále k sečení trávy (poškozen z 80%);
3. Jana Němce – vlastnil louku o výměře 0,10 ha (poškozena z 80%) a pozemek osetý brambory o rozloze 0,26 ha, který utrpěl škodu na 10% své plochy;
4. Josefa Mráze – vlastnil pozemek o výměře 0,17 ha, pěstoval na něm oves, poškozen byl z 10%; dále pak pěstoval brambory na pozemku o rozloze 0,18 ha, který byl poškozen z 50%; další pozemek s rozlohou 0,35 ha, který byl poškozen 50%, sloužil k pěstování ječmene;
5. Františka Vachtu – pěstoval žito na pozemku s rozlohou 0,12 ha, ten byl poškozen z 70%; pšenici na pozemku o stejné rozloze, který byl poškozen z 20%; pozemek osetý jetelem o rozloze 0,28 ha byl poškozen z 30% a další určený k pěstování žita s výměrou 0,36 ha taktéž utrpěl škody na 30% své rozlohy;
6. Růženu Vondráškovou – vlastnila pozemek, na kterém pěstovala žito, jeho výměra byla 0,50 ha a poškozen byl z 20%;

7. Jana Cardu – jeho pozemek osetý brambory 0,42 ha byl poškozen z 15%; pozemek osetý žitem s výměrou 0,85 ha pak z 25%;
8. Václava Kynkora – ve svém vlastnictví měl pozemek o rozloze 0,28 ha osetý jetelem, který byl poškozen z 50%; dále pozemek o rozloze 0,70 ha osetý ječmenem, ten byl poškozen z 10%; další jeho pozemek osetý žitem měl výměru 0,65 ha a byl poškozen z 15%;
9. Matěje Koubovského – patřila mu louka s rozlohou 0,25 ha, ta utrpěla poškození na 25% své rozlohy;
10. Matěje Vachtu – ten byl vlastníkem pozemků, na kterých pěstoval brambory (s rozlohou 0,35 ha, škoda vznikla na 5% této plochy), dále dvou pozemků osetých pšenicí, jejichž výměra činila 0,30 a 0,35 ha a které byly poškozeny shodně z 50%, na dalším pozemku pěstoval žito, rozloha tohoto pozemku činila 0,70 ha a škoda vznikla na 20%;
11. Václava Šímu – na svých dvou pozemcích pěstoval brambory (výměra 1,30 ha, poškozen z 60%) a žito (0,35 ha, poškozen z 5%);
12. Josefa Čejku – ve svém vlastnictví měl pozemky oseté brambory (0,50 ha; poškozen z 15%), pšenicí (0,25 ha; poškozen z 25%), žitem (0,35 ha; poškozen z 5%); jetelem (0,14 ha; poškozen z 10%), jeho louka s výměrou 0,20 ha byla poškozena z 50%;
13. Jana Mráze – vlastnil pozemky k pěstování ječmene s rozlohou 0,30 a 0,50 ha, ty byly poškozeny z 15% první a z 35% druhý; dále pšenice (0,70 ha, poškozen z 10%) a žita (1,45 ha; poškozen z 15%), louka s rozlohou 0,15 ha utrpěla značné škody – na 85% své plochy;
14. Václava Křivana – vlastnil dva pozemky oseté žitem, jejich rozloha činila 0,30 a 0,35 ha, škody na nich pak představovaly 10% a 5% zmíněné rozlohy; dále pozemek osetý žitem s výměrou 0,70 ha (poškozen z 15%), další pak pšenicí (rozloha 0,45 ha; poškozen z 20%) a louku o ploše 0,28 ha (poškozena z 5%);
15. Marii Neuhauserovou – byla majitelkou louky o rozloze 0,20 ha, ta byla poničena z 10%; další pozemek s plochou 0,30 ha utrpěl škodu na 30% své rozlohy;
16. Františka Kotrnocha – byl majitelem pozemků osetých žitem (0,35 ha; poškozen z 35%) a ovsem (0,40 ha; poškozen z 10%);

17. Josefa Miklase – byl majitelem louky s plochou 0,50 ha (poškozena z 50%) a jeho druhý pozemek osetý řepou měl výměru 0,15 ha, ten byl poničen z 70%;
18. Františka Kavku – jeho louka o ploše 0,25 ha byla poškozena z 70%;
19. Boženu Vachtovou – její louka s rozlohou 0,30 ha utrpěla škody na 50% své plochy;
20. Josefa Žižku – byl majitelem 3 zemědělských pozemků; na jednom s výměrou 0,15 ha pěstoval řepu (ten byl poškozen z 15%), na dalších zbylých dvou pak oves (0,60 ha; poškozen z 5%) a žito (0,56 ha; poškozen z 5%);
21. Františka Marka – byl vlastníkem louky s rozlohou 0,20 ha (poškozena z 90%) a pozemku osetého řepou (0,07 ha; poškozen z 30%);
22. Josefa Hrosche – vlastnil louku s rozlohou 0,20 ha, ta byla poničena z 95%;
23. Františka Hanerycha – na svém pozemku s výměrou 0,20 ha pěstoval pšenici, poškozen byl z 20%;
24. Josefa Marka – jeho pozemek osázený pšenicí s výměrou 0,20% utrpěl škodu na 5% rozlohy;
25. Františka Strnada – byl majitelem 4 pozemků, na kterých pěstoval žito (0,28 ha; poškozen z 15%), ječmen (0,14 ha; poškozen z 15%), oves (0,35 ha; poškozen z 15%) a brambory (0,35 ha; poškozen z 5%);
26. Josefa Uhlíka – na pozemku s výměrou 0,28 ha pěstoval pšenici (poškozen byl z 15%);
27. Karla Zelenku – byl majitelem pozemků osetých ovsem (0,28 ha; poškozen z 15%) a žitem (0,56 ha; poškozen z 5%);
28. Jana Svobodu – pěstoval oves na ploše 0,10 ha (40% poškozeno);
29. Josefu Vachtovou – pěstovala žito na ploše 0,35 ha (15% poškozeno);
30. Václava Vasu – pěstoval pšenici na ploše 0,20 ha (20% bylo poškozeno);
31. Josefa Pítru – pěstoval pšenici na ploše 0,50 ha (pozemek zcela zničen) a ječmen na půdě o stejné rozloze (taktéž úplně zničen).

Místní zemědělská komise ve Tchořovicích odeslala soupis poškozených zemědělců v této obci 29. května. Dokument obsahuje následující údaje:

1. Jan Kub – vlastnil pozemek osetý žitem o rozloze 1 ha a druhý o rozloze 0,50 ha osetý ječmenem, celkové škody na obou činily 5% zmíněné plochy;

2. Václav Keller – vlastnil pozemky oseté žitem (0,50 ha) a pšenicí (0,60 ha), oba utrpěly škody na 25% uvedené plochy;
3. Václav Voříšek – vlastnil dva pozemky o shodné rozloze 0,50 ha, z nichž jeden byl oset žitem a další ovsem (oba poškozeny z 5%) a také pěstoval pšenici na ploše 0,28 ha (škoda vznikla na 30% rozlohy).

MNV v Kladrubech odeslal přípis 1. června a uvádí v něm tato jména:

1. Anna Hajná – pěstovala brambory a jetel, úroda těchto plodin na jejích pozemcích byla poničena z 80% a z 90%, jako příčina škody bylo stanoveno rozježdění půdy tanky;
2. Josef Bubeníček – pěstoval žito (škoda v rozsahu 60%), jetel (škoda v rozsahu 100%) a jeho louka byla poničena na 80% plochy, příčinou bylo vypasení zvěří, sešlapání od koní a vojska (stejně tak tomu bylo i s pozemky následujících čtyř zemědělců);
3. Václav Jindřich – patřily mu dvě louky, jedna utrpěla škodu na 50% své plochy a druhá na 90%;
4. Jiljí Jiřinec – jeho louka byla poškozena na 90% své plochy;
5. Václav Bouše – taktéž byl majitelem louky, ta utrpěla škodu na 80% rozlohy;
6. Josef Ráž – patřila mu louka, ta byla zničena z 75%.

KSČ měla 14 mandátů:

1. Bolard Jaroslav, drogist, Strakonice I., Benešova 119
2. Zajíček Karel, úředník fezáren, Strakonice I., Štefanikova 593
3. Krejčí Josef, obchodník, Strakonice I., Palackého nám. 105
4. Masák Josef, berní úředník, Strakonice I., Husova 375
5. Landsinger Emanuel, elektromontér, Strakonice I., Palackého n.
6. Malá Josefa, zaměstnankyně Fezáren, Strakonice I., Americká tř.
7. Founě Karel, dělník, Strakonice I., Čelakovského 252
8. Uhlíková Marie, v domácnosti, Strakonice II., Barvínek
9. Kubo František, hodinář, Strakonice I., Masarykovo n. 152
10. Furbach Jaroslav, úředník, Strakonice I., Štefanikova 610
11. Volfová Julie, v domácnosti, Strakonice I., Stalinova ulice
12. Heran František, učitel, Strakonice II., Americká tř. 125
13. Mrázek František, zaměstnanec ČSD, Strakonice I-320
14. Skála Václav, telefonní mechanik, Strakonice, Siebertova 619.

Československá strana lidová měla 6 mandátů:

1. Fra. Voráček Antonín, os. děkan a profesor, Strakonice II., Zámek 1
2. Raba František, pekař, Strakonice II., Americká 63
3. Habersberger Petr ml., rolník, Strakonice I-34
4. Zela Alois, mistr impreg., Strakonice II, Klostermannova 248
5. Přib Václav, úředník ČZ, Strakonice I., Bavorova 27
6. Beran Josef, obchodník, Strakonice I-498.

Československá sociální demokracie měla 5 mandátů:

1. Kahuda Josef, odb. učitel, Strakonice I-248
2. Štěrba Jan, železničář, Strakonice II-246
3. Štoidl Bohumír, soustružník, Strakonice I-516
4. Karas Vojtěch, zřízenec ONP, Strakonice II-186
5. Ženíšek František, Strakonice I-151.

Československá strana národně sociální měla 11 mandátů:

1. JUDr. Štětina Karel, advokát, Strakonice II, Americká 129
2. Cízl Karel, dělník, Strakonice I., Benešova 67
3. Doležal Rudolf, knihkupec, Strakonice II., Habrmannova 585

4. Staněk Josef, říd. učitel, Strakonice II., Habrmannova 525
5. Vyšata Jan, dělník, Strakonice I., Heydukova 474
6. Břízová Marie, v domácnosti, Strakonice I., Stalinova 213
7. Ing. Novák Jindřich, živnostenský inspektor, Strakonice I., ulice plk. Švece 569
8. Kunc Jan, dělník, Strakonice I., Stalinova 613
9. Dort Václav, zaměstnanec ČSD, Strakonice II., Dělnická 193
10. Hozman Václav, holič, Strakonice I., Benešova 68
11. Ing. Mezera Josef, zaměstnanec ČZ, Strakonice I., Husova.

Poznámky

- ¹ Říhová, Ivana, Strakoničtí a druhá světová válka, Vlastivědný sborník Strakonice, Kapitoly z historie města, Strakonice 2002.
- ² Olejník, Jan, Městský národní výbor Strakonice 1945 – 1990 a Okresní národní výbor Strakonice 1945 – 1990, Vlastivědný sborník Strakonice, Kapitoly ze života města, Strakonice 2005.
- ³ Říhová, Ivana, Strakoničtí a druhá světová válka, Vlastivědný sborník Strakonice, Kapitoly z historie města, Strakonice 2002, str. 220 – 221.
- ⁴ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 373 – 375
- ⁵ fond MNV Strakonice, karton č. 24, inv. č. 300
- ⁶ viz tamtéž
- ⁷ Obecní kronika Strakonice 1916 - 1946, Strakonice 2005, str. 375
- ⁸ fond MNV, karton č. 24, inv. č. 300
- ⁹ Obecní kronika Strakonice 1916 - 1946, Strakonice 2005, str. 375
- ¹⁰ Obecní kronika Strakonice 1916 - 1946, Strakonice 2005, str. 376; str. 388 – 389
- ¹¹ Obecní kronika Strakonice 1916 - 1946, Strakonice 2005, str. 382
- ¹² Obecní kronika Strakonice 1916 - 1946, Strakonice 2005, str. 376 – 377
- ¹³ Říhová, Ivana, Strakoničtí a druhá světová válka, Vlastivědný sborník Strakonice, Kapitoly z historie města, Strakonice 2002, str. 222
- ¹⁴ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 377

- ¹⁵ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 377 – 378
- ¹⁶ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 378 – 379
- ¹⁷ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 382
- ¹⁸ Říhová, Ivana, Strakoničtí a druhá světová válka, Strakonice, vlastivědný sborník díl 1, Strakonice 2002, str. 223
- ¹⁹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 381 – 382
- ²⁰ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 380 – 381
- ²¹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 380 – 381
- ²² Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 378
- ²³ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 379 – 380
- ²⁴ Říhová, Ivana, Strakoničtí a druhá světová válka, Strakonice, vlastivědný sborník díl 1, Strakonice 2002, str. 224
- ²⁵ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 379
- ²⁶ Jihočech, ročník 2, č. 22, 31. května 1946, Braun, Jan, Oslavy osvobození ve Volyni
- ²⁷ Šimon, Eduard, Horažďovice: proměny města, Horažďovice 1992
- ²⁸ fond ONV Strakonice, karton č. 1, pres., inv. č. 510
- ²⁹ fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1
- ³⁰ viz tamtéž
- ³¹ viz tamtéž

³² fond ONV, karton č. 1, pres., inv. č. 510

³³ viz tamtéž

³⁴ fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1

³⁵ viz tamtéž

³⁶ viz tamtéž

³⁷ viz tamtéž

³⁸ viz tamtéž

³⁹ viz tamtéž

⁴⁰ viz tamtéž

⁴¹ viz tamtéž

⁴² viz tamtéž

⁴³ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 386

⁴⁴ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 390 – 391

⁴⁵ viz tamtéž

⁴⁶ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 386

⁴⁷ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 390 – 391

⁴⁸ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 386 – 387

⁴⁹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 406

⁵⁰ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 387 – 388

⁵¹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 388 – 389

⁵² fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1

⁵³ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 389

⁵⁴ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 388

⁵⁵ viz tamtéž

⁵⁶ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 389

⁵⁷ viz tamtéž

⁵⁸ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 390

⁵⁹ viz tamtéž

⁶⁰ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 394

⁶¹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 384

⁶² Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 405 – 406

⁶³ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 394

⁶⁴

http://digi.ceskearchivy.cz/index_main.php?menu=3&lang=cs&doctree=1kjovpc&id=1246&page=1

⁶⁵ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 396 – 397

⁶⁶ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 383 – 384

⁶⁷ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 397 – 398

⁶⁸ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 398 – 399

⁶⁹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 399

⁷⁰ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 399 – 400

⁷¹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 400

⁷² Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 400 – 402

⁷³ fond ONV, karton č. 2, pres., inv. č. 510

⁷⁴ viz tamtéž

⁷⁵ viz tamtéž

⁷⁶ viz tamtéž

⁷⁷ viz tamtéž

⁷⁸ fond MNV Strakonice, karton č. 24, inv. č. 300

⁷⁹ viz tamtéž

⁸⁰ viz tamtéž

⁸¹ viz tamtéž

⁸² viz tamtéž

⁸³ viz tamtéž

⁸⁴ viz tamtéž

⁸⁵ viz tamtéž

⁸⁶ viz tamtéž

⁸⁷ viz tamtéž

⁸⁸ viz tamtéž

⁸⁹ viz tamtéž

⁹⁰ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 410

⁹¹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 411

⁹² fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1

⁹³ fond MNV, karton č. 21, inv. č. 244

⁹⁴ viz tamtéž

⁹⁵ viz tamtéž

⁹⁶ viz tamtéž

⁹⁷ fond MNV, karton č. 23, inv. č. 295

⁹⁸ viz tamtéž

⁹⁹ fond MNV, karton č. 39, inv. č. 524

¹⁰⁰ fond ONV, karton č. 2, pres., inv. č. 510

¹⁰¹ fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1

¹⁰² viz tamtéž

- ¹⁰³ <http://www.czas.cz/?PageId=10003>
- ¹⁰⁴ fond MNV, karton č. 24, inv. č. 300
- ¹⁰⁵ Strakonice, Strakonice 2007, str. 45
- ¹⁰⁶ fond MNV, karton č. 24, inv. č. 300
- ¹⁰⁷ viz tamtéž
- ¹⁰⁸ viz tamtéž
- ¹⁰⁹ viz tamtéž
- ¹¹⁰ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 410
- ¹¹¹ fond MNV, karton č. 24, inv. č. 300
- ¹¹² fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1
- ¹¹³ viz tamtéž
- ¹¹⁴ fond MNV, karton č. 24, inv. č. 300
- ¹¹⁵ viz tamtéž
- ¹¹⁶ fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1
- ¹¹⁷ fond MNV, karton č. 39, inv. č. 524
- ¹¹⁸ fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1
- ¹¹⁹ fond MNV, karton č. 36, inv. č. 524
- ¹²⁰ viz tamtéž

¹²¹ viz tamtéž

¹²² viz tamtéž

¹²³ viz tamtéž

¹²⁴ viz tamtéž

¹²⁵ viz tamtéž

¹²⁶ viz tamtéž

¹²⁷ viz tamtéž

¹²⁸ viz tamtéž

¹²⁹ viz tamtéž

¹³⁰ viz tamtéž

¹³¹ fond MNV, karton č. 39, inv. č. 524

¹³² viz tamtéž

¹³³ fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 – 1948, sign. IIA/1

¹³⁴ fond MNV, karton č. 39, inv. č. 524

¹³⁵ fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 – 1948, sign. IIA/1

¹³⁶ Mocenské postavení stran v našem kraji, Jihočech, 31. května 1946, ročník II., č. 22, str. 2

¹³⁷ fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 – 1948, sign. IIA/1

¹³⁸ viz tamtéž

¹³⁹ viz tamtéž

¹⁴⁰ fond MNV, karton č. 23, inv. č. 295

¹⁴¹ viz tamtéž

¹⁴² viz tamtéž

¹⁴³ viz tamtéž

¹⁴⁴ viz tamtéž

¹⁴⁵ viz tamtéž

¹⁴⁶ viz tamtéž

¹⁴⁷ viz tamtéž

¹⁴⁸ viz tamtéž

¹⁴⁹ Obecní kronika Strakonice 1916 – 1946, Strakonice 2005, str. 377 – 378

¹⁵⁰ fond ONV, karton č. 1, pres., inv. č. 510

¹⁵¹ viz tamtéž

¹⁵² fond ONV, kniha č. 1, zápisy ze zasedání pléna 1945 - 1948, sign. IIA/1

¹⁵³ viz tamtéž

¹⁵⁴ viz tamtéž

¹⁵⁵ fond ONV, karton č. 2, pres., inv. č. 510

¹⁵⁶ fond MNV, karton č. 23, inv. č. 295